VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VI. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM | Ára: 50 fillér | 1964 MÁJUS 11.

JÖN!

„Jó dolog egyetemre járni — csak ne lenne vizsgaidőszak!"

Aligha akad diák, aki ne találkozott volna ezzel a félig tréfás, félig nagyon is komoly megjegyzéssel.

A vizsgaidőszak a számonkérés időszaka, amikor mindenki számára többször is eljön „az ítélet órája". Legalábbis így tekintik mindazok, akiket közvetlenül a vizsgák előtt szorongással tölt el a gondolat, hogy az eltelt félév anyagából tulajdonképpen alig tudnak valamiről számot adni. Nem csoda, ha az elfecsérelt és semmittevéssel töltött idő után a vizsgaidőszaki megterhelés szinte büntetésként hat.

A tanulás valóban büntetés annak, aki nem találta meg benne céljai elérésének egyéniségére szabott eszközét.

A tanulás munka, de olyan munka, amit az erőfeszítések ellenére is örömmel lehet végezni, ha érdeklődésen, tudásvágyon alapul.

Jó dolog egyetemre járni? Igen, mert minden lehetőség adva van az ismeretek felhalmozásához. Aki pedig így tekinti egyetemi tanulmányait, az még mások előtt való affektálásból sem fűzi hozzá, hogy „leszámítva a vizsgaidőszakot".

Minden vizsgaidőszak előtt mindenki levizsgázott abból is, hogyan tanult meg egyetemre járni. E tárgy elsajátítása nélkül nehéz dolog eredményesen tanulni és a munkában jól hasznosítható tudásra szert tenni. Sokan vannak, akiknek nem is sikerül.

Pár napon belül mindenki leteszi a félév első vizsgáját. A tanszékek folyamatos tanulásra buzdító intései felett gúnyosan mosolygók is életközelbe kerültek a tanuláshoz. Kérdés, eleget tudnak-e tenni kötelezettségeiknek? Tudomásul vették-e, mit jelent számukra, hogy minden tanszéken emelik a vizsgakövetelményeket?

Azok közül, akik éppen csak végigbukdácsolják egyetemi éveiket, a most következő akadályon remélhetőleg már nem sikerül túljutni mindenkinek. Talán nem veszik észre, de így lenne jobb nekik is — és jobban járna szakemberképzésünk.

Kedvezőek a végzős hallgatók elhelyezkedési lehetőségei

— Csak 59 hallgató elhelyezéséről kell gondoskodni — 28 belkerest 200 állás vár — Tudományos kutatómunkára is lehet pályázni — A feltételek a vidéki állásoknál a legjobbak —

Negyedéveseink már az államvizsgákra készülnek, számukra ez az év vége egyetemi tanulmányaik befejezését jelenti. A vizsgák mellett már egy új probléma foglalkoztatja őket: hová kerülnek? Milyenek az elhelyezkedési lehetőségek?

A kérdés valóban fontos, érdekli nemcsak a most végzőket, hanem azokat is, akik egy-két év múlva követik őket. Válaszért a legilletékesebb helyre, a dékáni hivatalokba kopogtattunk be.

Az általános karon 93 hallgató fejezi be tanulmányait az idén, de csak 59 fiatal elhelyezkedéséről kell gondoskodni, ugyanis 34 hallgatónak biztos állása lesz, mondhatnánk van (társadalmi-, pártvagy külföldi ösztöndíjas).

Elmondották a dékáni hivatalban, hogy az általános karon eléggé kedvezőek az elhelyezkedési lehetőségek. A korábbi évekhez képest különösen a pénzügyi szakon javult a helyzet, többek között a külkereskedelmi a pénzügyi és a művelődésügyi minisztérium érdeklődik a hallgatók iránt. Az elméleti és földrajzi spec. valamint a tanári A szakon végző növendékek elhelyezéséről még jelenleg is folynak a tárgyalások.

A kereskedelmi szak végzős növendékeinek sincs oka aggodalomra. A konkrét lehetőségek részletezése nélkül csak annyit jegyzünk meg, hogy például az agrárszak 15 végzős növendéke 50 állás között válogathat, míg a belkereskedelmi szakon végző 28 hallgatót 200 állás várja. Az ipari karon idén 62 hallgató végez, közülük 37 ösztöndíjas, vagyis csupán 30 fiatal elhelyezéséről kell gondoskodni. Az állásigények nagy része már beérkezett a főhatóságoktól. Több az álláslehetőség, mint ahány hallgató végez ezen a szakon, amit bizonyára örömmel fogadnak az ipari szakosok. A vállalatok zöme üzemgazdász, szervező és elemző közgazdász munkakörökbe keres most végző iparszakosokat.

A vidéki és budapesti állások arányát tekintve a helyzet a tavalyihoz hasonló. A vidéki városokban egyre több ipari üzem létesül, ezzel egyidejűleg növekszik az igény a képzett, egyetemünkön végzett hallgatók iránt. A pályázatok szerint ezek az állások rövidebb idő alatt nagyobb előrehaladást ígérnek és sok szempontból kedvezőbbek itt a feltételek, mint a fővárosban. Ezt egyébként az elmúlt évek tapasztalatai is bizonyították. A főhatóságok ugyanis az újonnan alakult országos vállalataikat fiatal közgazdászokkal kívánják megerősíteni és ez igen előnyös helyzetet teremt hallgatóink számára.

Az iparfejlesztés irányának megfelelően idén növekedett a vegyipari, műszeripari és a speciális könnyűipari állások száma. Igen jelentős és figyelemre méltó, hogy a most felkínált állások között nagy számmal található tudományos-kutató területre szóló is. (Pl. MTA Közgazdaságtudományi Intézete, a KGM Ipargazdasági és Üzemszervezési Intézete, az ÉM Építésgazdasági és Szervezési Intézete.) Az ide kerülő hallgatók a közgazdaságtudomány egyes szakterületein fognak kutató munkát végezni, elsősorban a korszerű tervezés, szervezés és vállalatvezetés kérdéseivel kapcsolatban.

A dékáni hivatalok és az elhelvező bizottságok arra törekszenek, hogy minden hallgató — lehetőség szerint — a kívánt munkaterületre kerüljön.

Fery Sarolta

A diploma legyen a tudás tükre

Részlet Hruscsov elvtársnak a miskolci egyetemen elmondott beszédéből

N. Sz. Hruscsov elvtárs magyarországi látogatásakor meglátogatta a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemet is. Itt többek között ezeket mondotta:

A mi oktatási rendszerünk sokkkal jobb és demokratikusabb, mint a kapitalizmusban, nálunk sokkal több lehetőségük van a munkás-parasztfiataloknak a továbbtanulásra.

De látnunk kell — mondotta, — hogy még *sok fiatal „vakon" választ egy-egy egyetemet, vagy főiskolát. Sokan lemorzsolódnak, vagy, ha el is végzik azt, nincs sok haszna belőle a népnek.* Sok fiatal ma még így gondolkodik, amikor főiskolára készül; ide nem megyek, mert itt matematikából elhúznak, oda sem megyek, mert ott a kémia... és így tovább. Végül választja a legkényelmesebbet, s kiderül, hogy sem hivatása, sem tehetsége szerint nem odavaló.

Tanuljanak, mert *a tanulás idejét nem lehet órákkal, napokkal mérni, csak az elsajátított tudás mennyiségével.* Valahol ülni sokkal könnyebb, mint tanulni... az ember elüldögélhet akár az északi sarkon is. A tanulás, az más. Nekünk le kell győzni a kapitalizmust és ezt csak akkor tudjuk megvalósítani, ha a szocialista termelés magasabbrendűvé válik, mint az övék. Ezt pusztán izomerővel, kérges tenyérrel nem lehet elérni.

A tudományt a munkásság és a parasztság szolgálatába kell állítani. Az USA vezető tudósgárdája külföldiekből áll. Az USA fölvásárolja a világ népeinek agyát, de *nekünk megvan a saját agyunk és azt kell a szocializmus építésének szolgálatába állítani.*

Evtársak! Önök tanulják a saját szakmájukat. A technikát matematika nélkül megtanulni olyan, mint vakon lovat vezetni. Ezt tudják. Ismerek olyan hallgatókat, akik azt mondják: „Megtanulom a szaktárgyat, a társadalomban majd eligazodom magam is". A technika matematika nélkül nem létezhet. De *társadalomtudományok nélkül nem lehet megérteni a legbonyolultabb gépezet, az állam működését. Ismerni kell Marx, Engels, Lenin műveit.* Aki ezeket ismeri, látja a jövőt.

Készüljenek jól az év végi vizsgákra, *készítsék gondosan diplomájukat, hogy ne vezessék félre professzoraikat. Mert nem diplomára van szükség, hanem tudásra.* Ezért sikeres vizsgákat, diplomamunkájuk sikeres befejezését kívánom, hogy a diploma ne csak a tanulás, hanem a tudás tükre is legyen.

(A Jövő Mérnöke 1964. április 27-i számából).

Kézzel-lábbal

A szótárra bizony még szükség van és a társalgási zsebkönyv is sokat segít! A lengyel főiskolások és másodéves külkereseink jól megértik egymást a Makarenkó utcai kollégiumban.

Dr. LÁSZLÓ IMRE

egyetemünk oktatási rektorhelyettese május 6-án előadást tartott a párizsi Ecole des Hautes Études közgazdaságtudományi tagozatán a szocialista országok gazdasági együttműködéséről. Az előadást követő vitát André Piatier professzor vezette.

MI IS OTT VOLTUNK

Megindul a menet

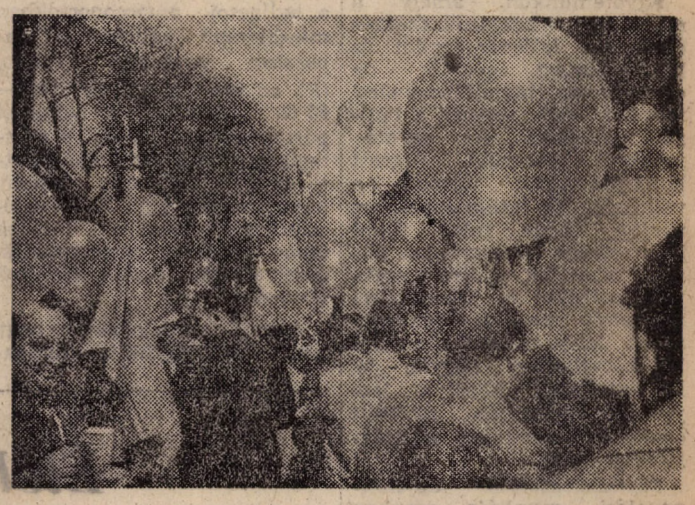

Léggömbök paradéja

Az egyetemi vizsgakövetelményekről

A vizsgaidőszak előtt lévén felkerestük *Bikics Istvánt*, az egyetem megbízott tanulmányi rektorhelyettesét, hogy mondjon pár szót a megváltozott vizsgakövetelményekről.

Az oktatási reform időszakában

élünk — kezdte *Bikics* elvtárs — s az oktatási reform, egyik fő célja a korszerű, színvonalas oktatás, világnézetileg szilárd, művelt szakemberek képzése. Mindez a minőségi színvonal emelését kívánja meg oktatók, hallgatók munkájában egyaránt. Ezért *az egyetem vezetősége szükségesnek tartja a vizsgák színvonalának bizonyos emelését és a vizsgakövetelmények fokozását.* Ez nem azt jelenti — folytatta —, hogy valami irreális elérhetetlen követelményeket támasztunk, amelyek lényegesen eltérnek az oktatás színvonalától és többet kívánunk. Nem erről van szó, de meg kell érteni, hogy az említett céloknak az egyetemi oktatást, és tanulást bezáró aktusában, a vizsgákban is kifejezésre kell jutnia. A követelmények növelése persze nem megy egyik napról a másikra. Ennek fokozatosan,

az oktatási színvonal növekedésével

arányban kell érvényre jutnia.

— *Melyek ezek a követelmények?*

A követelmények növelése — válaszolta *Bikics* elvtárs — nem jelent valamiféle eltérést az oktatott tanulmányi anyagtól. Azt jelenti, hogy *amit a tanszékek a félév elején vizsgaanyagként kitűztek, most érvényesítsék.* Ez azt jelenti, hogy az előadáson és szemináriumokon elhangzott anyagot is kérjék számon a jegyzet anyagán túlmenően, valamint *az egyes tárgyaknál a kötelező irodalmat, az irodalom lényeges részeinek ismeretét kívánják meg,* azt, hogy tájékozott legyen a hallgató a kötelező irodalom anyagában is.

Hogyan kívánják a tanszékek érvényesíteni a fokozott követelményeket.

A tanszékek a rektori utasítás értelmében tanszéki értekezleten beszélik meg a vizsgakövetelményeket. Az egységes követelmények egyrészt azt jelentik, hogy elmosódnak a korábbi különbségek az egyes tanszékek és oktatók között az érdemi elbírálásban. Természetesen az lenne a megfelelő, ha a tárgy előadója vizsgáztatna, de ez nem valósítható meg minden esetben. Ezért állapodnak meg az egységesen követelhető anyagban minden tanszéken. Ez tehát az előadáson elhangzó anyag — túlmenően a jegyzetek anyagán. Egységesnek kell lenni abban is, hogy a rendszeresen mulasztókat csak az utóvizsga időszakban engedik vizsgára.

Milyen eltérést jelent ez a korábbi évekhez képest? A követelmények növelése nemcsak a minőség vonatkozásában vetődik fel, hanem magában a vizsgák lebonyolításában is — válaszolta Bikics elvtárs. Mint már fent említettem, hogy a rendszeres mulasztók csak az utóvizsgák idején tehetik le az elmaradt vizsgát. A korábban tapasztalt lazaságokat, azt, hogy tömeges halasztások voltak, most kiküszöböljük és csak nagyon indokolt, és kivételes esetben adunk halasztást. Az utóvizsgaidőszak (szeptember 12) lezárása után — eltérően az elmúlt évektől — csak rendkívüli esetben fognak adni utóvizsga-engedélyeket. Természetesen mindez azoknál a hallgatóknál, akik évközben rendszeresen jártak előadásokra, megfelelően készültek a szemináriumokra, semmi változást, nehézséget nem jelent. Vizsgáik minden zökkenő nélkül fognak sikerülni — fejezte be Bikics elvtárs.

Nagy Zsuzsanna

Népszerűségben bizonyára ez alkalommal is a mutatós termékek vezetnek majd. Az egyik angol cég színes televízió közvetítése, vagy a helyszínen előállított többszínnyomású londoni városképek, minden bizonnyal hamar felkeltik az érdeklődést.

A szakértőket viszont az is érdekli, milyen újdonságokat, technikai megoldásokat vonultatnak fel a hazai és külföldi vállalatok, és milyen üzletek kötésére nyílik lehetőség.

A Budapesti Nemzetközi Vásár évről évre „nemzetközibbé" válik. A tavalyi 700-ról idén 1000-re emelkedett a résztvevő külföldi cégek száma, s ez már meghaladja a belföldi kiállítók számát. Hazánkon kívül 32 ország küldte el termékeit, s közülük 26 hivatalosan is képviseltette magát. Új vendégeink között szerepel az Egyesült Arab Köztársaság, Tanganyika, Etiópia, Indonézia és Portugália.

A kiállítás alapterülete ugyan változatlan, de bővült a fedett terület. Új helyre költözött a Szovjetunió, Csehszlovákia, Lengyelország, Olaszország kiállítói pedig saját maguk építették fel csarnokukat.

Teljes egészében szakmák szerint csoportosítva kerülnek a látogatók elé a magyar ipar termékei. A külföldiek áruikat részben saját nemzeti pavilonjukban, részben szakosítva, a nemzetközi kiállítási csarnokokban helyezik el.

A múlt évihez képest a szakemberek több lehetőséget kapnak a kiállítás nyugodt tanulmányozásához és a kereskedelmi kapcsolatok kiépítéséhez. Öt napon keresztül, május 18—22. között (hétfőtől péntekig) a délelőtti órákban szakmai bemutatókra kerül sor. E napokon a nagyközönség csak délután 2 órától léphet a vásár területére.

A küszöbön álló seregszemle együttal a Kelet és Nyugat közötti gazdasági kapcsolatok erősítésének színtere. Valamennyi külföldi érdeklődő elhelyezését idegenforgalmunk nem is tudta megoldani — ami nemcsupán szállodai férőhelyeink egyre súlyosabb hiányát érezteti újra hanem a vásár nemzetközi rangját is fémjelzi.

F. P.

Ha jó és egyenletes politikai nevelőmunkánk az összes évfolyamokon...

Meg kell erősítenünk a hallgatói pártcsoportokat

Pártszervezeteink és minden párttagunk feladata a pártunk célkitűzéseinek megvalósításáért folytatott aktív harccal egyidejűleg a pártonkívüliek politikai nevelése, meggyőzése, aktivizálása. Munkánk során tudatosan törekszünk arra is, hogy erősítsük pártunk sorait, s azokat, akik kiemelkedő szakmai és politikai munkájukkal, magatartásukkal azt kiérdemelték, felvegyük tagjelöltjeink, ill. tagjaink közé.

Egyetemünkön, amely a marxista közgazdászképzés centruma, különös gondot és körültekintést igénylő, de eredményes tagjelölt-nevelési munkát kell végezni a hallgatók körében. Az egyetemünkről kikerülő végzett közgazdászoktól ugyanis a vállalatok és intézmények azt várják, hogy mint fiatal *kommunista* szakemberek állnak munkába, akikre a szakmai, politikai és társadalmi feladatok megoldásában egyaránt lehet támaszkodni. Ebből következően nagyon jó, ha fiataljaink közül a legjobbak egyetemen eltöltött éveik alatt párttaggá, párttagjelöltté érnek.

Pártszervezetünk tagjelöltnevelési munkája azonban csak akkor lehet elég hatékony, ha az oktatásban és a KISZ-szervezetekben folyó politikai nevelőmunka, a kommunista oktatók és a KISZ-vezetők ilyen irányú munkája jól megszervezett, tudatos és kellően összehangolt. Ha jó és egyenletes a politikai nevelőmunkánk az összes évfolyamokon, akkor kitűzhetjük célként, hogy a felsőbb éves hallgatók közül

a legjobbakat még itt az egyetemen

felvegyük párttagjaink sorába. Hallgatóink általában III. évfolyamos korukban érik el a pártba való felvétel alsó korhatárát, a 21 éves kort. Ebben az időszakban tehát már a példamutató magatartású, jó tanulmányi eredményű hallgatók közül többeket — akik aktívan politizálnak és dolgoznak — felvehetünk tagjelöltnek. Optimálisan arra lehet számolni, hogy egy-egy évfolyamon, mire az évfolyam végez, munkájuk, feilődésük alapján a hallgatók számottevő részét, az évfolyamok létszámától függően 5—10 hallgatót felvehetünk tagjelöltnek. Az iparszakon pl. az elmúlt évben végzett évfolyamról 5 hallgatót (a végzettek mintegy 8 százalékát), az ebben a tanévben végzők közül pedig 6 hallgatót (az évfolyam 6 százalékát) vettünk fel az egyetemen tagjelöltnek, illetve párttagnak.

Ahhoz, hogy az egyre növekvő évfolyamokon a pártszervezet ilyen irányú hatása érvényesüljön, s valóban az arra érdemesek kerüljenek be, s azok be is kerüljenek pártunkba, szervezettebbé és alaposabbá kell tennünk tagjelölt-előkészítő munkánkat a következőkben. Ez egyúttal azt jelenti, hogy a *kommunista oktatók felelősségét*, politikai nevelőmunkáját fokozni kell, illetve jobban kell támaszkodni rájuk. Hallgatóink között (legalábbis az iparszakon) az alsó évfolyamokon egyetlen párttag sincs. Mivel pedig tagjelöltség és tagfelvétel a pártban csak egyéni ajánlással lehetséges, az arra alkalmas hallgatók egyik ajánlója csak oktató lehet. Sajnos, a helyzet jelenleg az, hogy elég szűk a karon azon oktatók köre akik a hallgatók ajánlását vállalják, mert nem ismerik közvetlen munkakapcsolat alapján tartósan a hallgatókat. (Az ajánlást csak egyéves munka ismeretében lehet vállalni.) A következőkben egyes kommunista oktatóinkat külön fel fogjuk kérni arra, hogy kisebb kollektívák vagy egy-egy számbajövő hallgató munkáját kísérjék figyelemmel folyamatosan, s így mód nyíljon tagjelölt-felvétel esetén az ajánlás elvállalására.

A másik nem lényegtelen kérdés *a már tagjelöltnek felvett hallgatók politikai továbbfejlődésének biztosítása,*

a tagjelöltek taggá nevelése.

Ez azért is külön gondot igénylő feladat, mert a hallgató tagjelöltek (nem egy esetben pl. 8—10 fő is) egy pártcsoportban vannak, s ezekben a hallgatói pártcsoportokban mindinkább csökken a tapasztalt párttagok száma. (Pl. az ipari karon az 1964—65-ös tanévben a hallgatói pártcsoportban csak 3 párttagunk marad, akik közül kettő egyéves vagy alig néhány hónapos párttag.) Sőt, valószínűleg később lesznek olyan hallgatói pártcsoportok, amelyekben csak tagjelöltek lesznek.

Annak érdekében, hogy könnyebbé tegyük a hallgatói pártcsoportokban folyó munkát, döntött úgy az egyetem párt-végrehajtóbizottsága legutóbbi ülésén, hogy

a) ahol szükséges, a hallgatói pártcsoportok mellé fiatal oktató instruktort küld ki, aki rendszeresen segíti a hallgatói pártcsoport bizalmijának munkáját.

b) a tagjelölt-felvételek előkészítését és a nevelési feladatok végzését pártmegbizatásként részben kommunista oktatókra bízza, és

c) félévenként egyszer-kétszer a hallgatói pártcsoportban elméleti vitát szervez pártpolitikai kérdésekről.

Mindezek az intézkedések nagy segítséget jelentenek a hallgatói pártcsoportoknak, s biztosítják fennmaradásukat. Sőt, ha jól dolgozik pártszervezetünk, akkor néhány év után hallgatói pártcsoportjaink komoly mérvű erősödésével is számolhatunk.

Benedeczki Jánosné

Az idegen nyelveket ne csak ismerjük, hanem a gyakorlatban is jól hasznosítsuk

— Jövőre az esti és levelező tagozaton is kötelező a nyelvtanulás — Tájékoztató a nyelvoktatás továbbfejlesztéséről —

Napjainkban már nem vitás, hogy a szakembereknek —, a közgazdászoknak pedig különösen —, nagy szükségük van *gyakorlatilag hasznos* nyelvtudásra. Azt, hogy „gyakorlatilag hasznos" azért szeretném hangsúlyozni, mert

egyetemünk hallgatói számára is fontosabb a gyakorlatban jól használható nyelvtudás, mint a nyelv, esetleges több idegen nyelv pusztán elméleti „ismerete".

Gyakorlatilag hasznos nyelvtudása annak van, aki különböző helyzetekben aktívan tud részt venni a kölcsönös gondolatközlésben. A legtermészetesebb ilyen helyen a közvetlen párbeszéd, melynek folyamán hallás után kell megértenünk azt, amit beszédtársunk normális beszédtempóban mond, és ugyanilyen ütemben kell válaszolnunk szavaira.

Hasznosnak tekinthető a nyelvtudás abban a helyzetben is, amikor idegen nyelvű könyvet kell olvasni, feltéve, hogy megértése a gazdaságosság szempontjából még hasznosnak ítélhető idő alatt valósul meg.

A szakember fejlődése érdekében szükséges, hogy folyamatosan tudjon tájékozódni szakmájának külföldi eredményeiről is.

Ehhez elegendő az is, ha csak „olvasás-megértés" szinten levő hasznos nyelvtudása van.

De éppen napjainkban lehetünk tanúi annak, hogy a nemzetközi együttműködés, a kulturális és tudományos tapasztalatcsere, valamint a baráti találkozások és a turisztikai célú

utazások egyre jobban éreztetik azt a társadalmi igényt, hogy a tanult idegen nyelveket ne csupán „ismerjük" hanem beszédfokon is elsajátítsuk.

Egyetemünk mindezt figyelembe vette, amikor a reformtanterv kialakítása során megvizsgálta nyelvoktatásunk továbbfejlesztésének lehetőségeit.

Az 1964/65. tanévtől kezdve már az esti és levelező tagozaton is kötelező lesz a nyelvtanulás. A nappali tagozaton jobb feltételeket kívánunk teremteni az eredményes nyelvoktatás számára.

Azokon a szakokon, ahol csak egy nyelvet tanulnak a hallgatók (pénzügyi tanári, ipar, belkereskedelmi és agrár szak), a jövő tanévtől kezdve az I—III. évfolyamon, vagyis három tanéven keresztül tanulnak oroszul (összesen 270 órában).

Az óraszám növekedése lehetővé teszi, hogy a korszerű nyelvoktatás célkitűzéseit (elsősorban a beszédre nevelést) jobban megközelíthessük.

Az általános karon azon szakoknál, ahol a szakképzés két nyelv ismeretét írja elő (általános és terv-matematika szak), a nyelvoktatásban jobban fog érvényesülni a koncentráció elve. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy

a hallgatók az I—II. évfolyamon orosz nyelvet tanulnak heti 4 órában (összesen 240 óra), a III—IV. évfolyamon pedig a választott második nyelvet — ugyancsak heti 4 órában.

A nagyobb nyelvigényű szakon (nemzetközi ismeretek, külkereskedelmi és közlekedési szak), ahol a hallgatók két nyelvet tanulnak az előbbieknél jóval magasabb (480 ill., 720) óraszámban, elsősorban a tanszék új nyelvi stúdiójának célszerű felhasználása biztosítja majd az intenzívebb nyelvoktatást.

Ezeken a szakokon a nyelvoktatás eddigi időkeretei nem változnak.

A Nyelvi Tanszék fő feladatának tekinti, hogy az idegen nyelvek minél tökéletesebb elsajátítása érdekében továbbfejlessze a gyakorlati nyelvoktatás korszerű módszereit. Célja, hogy a tananyagok helyes kiválasztásával és programozásával intenzívebbé és eredményesebbé tegye oktatómunkáját. Ily módon kialakulhat a nagy anyagi áldozatok árán létesített és a június elején hivatalosan is megnyitásra kerülő Nyelvi Stúdióban végezhető ésszerű és célszerű gyakorlatok rendszere.

Suara Róbert

Élelmiszervizsgálatok egyetemünk laboratóriumában

A NAPOKBAN TÖRTÉNT: *Egyik leleményes hallgatótársam kenyérszeletekkel megrakodva igyekezett a laboratórium felé. Ismerős kollégája meglátva őt, csodálkozva csapta össze a kezét:*

— Peti, nem most volt az ebéd?

— Ja kérlek, érzékszervi vizsgálat is van a világon...

★

Igen, ebben a tanévben elsőéves hallgatóink már rendszeresen részt vesznek laboratóriumi foglalkozásokon. Belkereskedelmi szakos hallgatótársaimmal a jelen szemeszterben például az áruismeret tananyaggal párhuzamosan élelmiszerek minőségi vizsgálatait végezzük. E gyakorlati foglalkozásokról bővebb felvilágosítást kértünk dr. Kolláth György adjunktustól, az ipartechnológia és áruismeret tanszék titkárától.

— Az elmúlt években, mivel nem volt lehetőség a laboratóriumi foglalkozások széles körű kiterjesztésére, a gyakorlattal való kapcsolatot úgy igyekeztünk megoldani, hogy üzemlátogatásokat szerveztünk. Ipari üzemekben és a kereskedelmi egységekben megnéztük a raktározás és a helyes árukezelés különböző módozatait, megfigyeltük a minőségellenőrzés alkalmazott fajtáinak elvégzését. Most, hogy a régi laboratórium helyisége mellett kettő új, jól felszerelt laboratóriumot kaptunk lehetővé vált a rendszeres foglalkozások megszervezése.

Minden hallgató külön a maga munkaasztalánál önállóan elvégezheti az előírt laboratóriumi feladatokat. Így jobban megjegyzik a vizsgálatok menetét és eredményét, mintha csak — mint a középiskolákban — a kísérleteket katedráról mutatnánk be. A laboratórium felszereltségét, ellátottságát állandóan fokozni igyekszünk a rendelkezésre álló keretből, hogy minél több és gyakorlatban használt bonyolultabb vizsgálatokat is el tudjunk végeztetni a hallgatókkal.

Jelenleg a kereskedelmi szakos hallgatóink kéthetenként négy órát töltenek a laboratóriumban. Ettől a tanévtől kezdve a gyakorlati foglalkozás folytatódik tovább, tehát jövőre, a második évben is, mégpedig ugyancsak a tananyaggal kapcsolatos vizsgálatok elvégzésével. Fő célunk, hogy a felsőoktatási reformkövetelményt szem előtt tartva, a lehetőségekhez képest hallgatóink érdeklődését felkeltsük a gyakorlati tevékenység iránt, közelebb hozzuk őket a gyakorlathoz.

A laboratóriumi foglalkozáson kívül persze nem utasítjuk el, ha egy csoport, vagy szak azzal a kéréssel fordul a tanszékhez, hogy valamelyik gyárat, kereskedelmi egységet szeretné megtekinteni. Így tág lehetőség nyílik például a szabad délutánok hasznos eltöltésére, — kaptuk a felvilágosítást Kolláth elvtárstól.

A vizsgaidőszak közeledtével a laboratóriumi foglalkozásokon végzett kísérletek, minőségvizsgálatok átvételével fel kell készülnünk, mivel gyakorlati jegyért fogunk majd beszámolni.

★

A JÖVŐBEN TÖRTÉNIK: *Az egyik nagykereskedelmi vállalat lerakata — a többi telep nyereségrészesedéséhez viszonyítva — aránylag többet fizetett ki a dolgozóinak. A kíváncsiak megkérdik:*

— Azonos forgalmat bonyolítottunk le, s mégis miért lett e különbség?

— No persze, nem szabad elfelejteni, gondos árukezelés és raktározás is lehet a világon, állandó minőségellenőrzés mellett!

Petres Sándor

Tájékoztató a Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj megpályázásáról

A kérvény beadásának határideje a Kar Dékáni Hivatalához: 1964. június 25.

A hallgató kérvényében térjen ki tanulmányi eredményére és arra, hogy mely tanszék keretében végzett eddig tudományos diákköri, anyaggyűjtési munkát vagy hol volt demonstrátor (a régi Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíjasoknak, amennyiben elérték ez évben a kívánt tanulmányi eredményt, ismét kell pályázniok).

Kivonat a rendeletből:

„A Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíjnak két fokozata van:

A Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj I. fokozatát, — havi 1000 forint —, az a II.—V. évfolyamú hallgató kaphatja, aki az előző tanévben mindkét félévben kitűnő tanulmányi eredményt ért el és a tanulmányi fegyelme példás, a társadalmi munkából tevékenyen kiveszi a részét, magatartásával bebizonyítja hűségét népköztársaságunk, dolgozó népünk iránt.

A Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj II. fokozatát — havi 700 forintot —, az a II.—V. éves hallgató kaphatja, aki az előző tanévben mindkét félévben legalább jeles tanulmányi eredményt ért el és legalább egy tárgyból kimagasló tudást mutatott fel, tanulmányi fegyelme példás, a társadalmi munkából tevékenyen kiveszi a részét, magatartásával bebizonyítja hűségét népköztársaságunk, dolgozó népünk iránt".

Tájékoztató a tanulmányi időn kívül adományozható társadalmi ösztöndíj összegére

A 22/1963. IX. 21. számú kormányrendelet végrehajtási utasítása 6. §-ában a következő szerepel: „... A felsőoktatási intézmény felett felügyeletet gyakorló miniszter az ösztöndíjas kérelme alapján, az adományozó hozzájárulásával indokolt esetben az ösztöndíjnak 10 hónapnál hosszabb időn át történő folyósítását engedélyezheti. Az engedély nem tagadható meg, ha az ösztöndíjas állami gondozott volt. Az engedély megadására irányuló kérelmet a dékánnak kell benyújtani.

A kérelemhez mellékelni kell az adományozó hozzájáruló nyilatkozatát. A dékán a kérelmet véleményezi és döntés végett az illetékes miniszterhez, országos hatáskörű szerv vezetőjéhez felterjeszti.

A fenti kérelmet — amennyiben a társadalmi ösztöndíjas igényli a nyári társadalmi ösztöndíjat —, az adományozó hozzájárulásával felszerelve, június 10-ig kell a kar Dékáni Hivatalához felterjeszteni.

Az esetleges szakváltoztatásra vonatkozó kérelmeket a kar Dékáni Hivatalához augusztus hó 15-ig kell benyújtani.

Külföldi hallgatóink tanulmányútja a szövetkezetekben

— Eredményes volt a SZÖVOSZ előadássorozata —

AZ EGYETEMÜNKÖN TANULÓ KÜLFÖLDI DIÁKOK részére a SZÖVOSZ egész éves előadássorozatot rendezett, hogy megismerkedjenek a szövetkezetek kialakulásával, fejlődésével, és jelenlegi működésével. Az itt szerzett ismereteiket minden bizonnyal jól tudják majd hasznosítani hazájukban.

Az előadásokat gyakorlati bemutató is követte. Mezőgazdasági, kereskedelmi, vendéglátóipari és ipari szövetkezeteket látogattak meg.

Voltak például a vegyi mérőműszereket előállító kisipari szövetkezetben, ahol megismerkedtek a műszerek kisipari termelésével. Ez a szövetkezet az egyetlen hazánkban, amely vegyi műszereket gyárt. Rendkívül jó nemzetközi kapcsolatai vannak, és az egész világon keresettek termékeik.

A KÖVETKEZŐ ÁLLOMÁS egy ruhaipari kisipari szövetkezet volt. Itt hazai fogyasztásra és szovjet exportra gyártják a szebbnél-szebb női ruhákat és kabátokat. A termékek többsége hazai anyagból készül. Különösen a finom konfekcióban (50 db készül egy-egy anyagból, színből, fazonból) találtunk kiváló ízléssel tervezett és készített ruhákat. A látogatás divatbemutatóval fejeződött be, ezen a ksz-ben dolgozó fiatal lányok mutatták be a ruhákat.

A gyakorlati bemutató után egy vendéglátóipari üzembe látogattak. Tahitótfaluba mentek, ahol a szálloda, étterem-helyiségek fogadták őket. Ez a hely nagyon forgalmas, mivel a Dunaparton fekszik és a Vöröskőhöz vezető út innen indul el.

Kisbéren a mezőgazdasági és kereskedelmi egységeket tanulmányozta a csoport. Ennek a szövetkezetnek állatállománya Budapest húsfogyasztására szolgál. Kossuth-díjas elnökük elmondta, hogy termelésük kiemelkedően jó. Az országos szövetkezeti versenyben az ötödik helyet érdemelték ki, és a szövetkezet gazdái munkaegységenként 50 forintnál nagyobb összeget kaptak. A szövetkezet áttért a rendszeres havi fizetésre. Itt a szövetkezeti tagságot nemcsak a belépési nyilatkozat aláírása jelenti, hanem aki az év folyamán 12 ezer forint értékű munkát teljesített, taggá válik. A tagok 12 ezer forinton felül osztalékot kapnak, a többiek csak a rendszeres havi bért.

A GYAKORLATI BEMUTATÓKAT az ízletes ételek még felejthetetlenebbé tették. Ezúton köszönjük meg a SZÖVOSZ-nak az értékes előadássorozatot és a gondos ellátást.

— g —

Napirenden a korszerűség és a gazdaságosság

—Sokat tehetnek a közgazdászok iparunk fejlődésének fokozásáért —

Közgazdász aktíva-értekezletet tartottak nemrégen a Csepel Autógyárban. Ebben a gyárban fontos szerepe van a közgazdászoknak, jó munkájuk sok segítséget ad ahhoz, hogy többet, jobbat, olcsóbban termelhessenek. A kérdés valóban érdekes és egyetemünkön is gyakran felvetődik:

mit tehetnek a közgazdászok

iparunk fejlődésének fokozásáért.

A Magyar Szocialista Munkáspárt VIII. kongresszusa megállapította: befejeztük hazánkban a szocialista társadalom alapjainak lerakását. Az új helyzetben, az alapok lerakása után megváltozott az osztályharc jellege, módosultak formái és eszközei. *Előtérbe került az ideológiai meggyőző munkával együtt a gazdasági szervező munka.* Központi feladattá vált a szocialista gazdaság megerősítése és fejlesztése. Az új helyzetben általában az ipar és az üzemek, gyárak tevékenységével kapcsolatban is megváltoztak a követelmények. Erre figyelmeztet a Központi Bizottságnak a következő felhívása: Az ipar, a gépipar dolgozói *„járuljanak nagyobb mértékben hozzá a szocializmus építésének meggyorsításához azzal, hogy gazdaságosan gyártsanak korszerű gépeket és berendezéseket”.*

Egyaránt fontos feltétel tehát

a gazdaságosság és korszerűség.

Ahhoz, hogy mindkét feltételt a lehető legteljesebb mértékben kielégíthessük, *szükséges a mérnökök és a közgazdászok, a műszaki és gazdasági dolgozók közös, egymást kölcsönösen segítő és támogató munkája.*

A közgazdászok legyenek tájékozottak a folyamatok műszaki vonatkozásaiban. *Elemzéseik és tervezéseik ne szakadjanak el a műszaki realitástól, javaslataikban ne távolodjanak el a műszaki megvalósíthatóságtól.*

A közgazdasági munka alapja a termelés és a termeléssel kapcsolatos élő- és holtmunka ráfordítások számbavétele. Ehhez *a termelési folyamat megszervezésével együtt az azt számba vevő és hűen tükröző ügyvitelt is meg kell szervezni.* Az adatszolgáltatás alapját képező bizonylatok hűségének biztosítása a termelésben közvetlenül részt vevő műszakiak feladata. Természetesen itt sem nélkülözhetik a közgazdászok sokoldalú segítségét.

Az ügyvitel azonban nem cél, hanem csak eszköze az adatfeldolgozásnak, amelynek eredményei a különböző összesített adatok és mutatók, melyek részben elemzésre várnak, részben elemezve a tervezés alapját kell hogy szolgálják. Közgazdászaink érdemi munkájának ide kell összpontosulnia.

A vállalatok műszerfala

a gazdasági szervek által feldolgozott mutatók és adatok. Itt nagyon *szoros összműködésben kell lenniök a mérnököknek és a közgazdászoknak.* Végezzenek gondos elemzést a közgazdászok, sőt szükség esetén, *a kötelezőktől eltérő, vagy részletesebb feldolgozást is készítsenek.* Ezek alapján hívják fel a jelenségekre a műszakiak figyelmét, akiknek feladatuk azok okait megkeresni és kiküszöbölésükre megtenni a szükséges intézkedéseket. Sőt, *a műszakiak gyakran sok hasznos szempontot tudnak adni a közgazdászoknak a feldolgozásra érdekes területekre, folyamatokra, vagy az elemzések céljára* és ezzel is segíthetik az elemzés hatékonyságát.

A közgazdászok munkájának egyik jelentős szakasza egy gazdasági esztendő lezárása, az egy év munkájának, eredményeinek és hiányosságainak számbavétele. Most is, de általában *fel kell figyelni arra, hogy az ütemességet a vállalatok, üzemek nem mindig tudják megtartani* és gyakran csak mértéktelen túlórázások árán tudják feladatukat teljesíteni.

Lényegesen

magasabb színvonalra kell emelni

a programozási, termelés-előkészítési és termelésirányítási tevékenységünket. *Ez a munka nem nélkülözheti a közgazdászok támogatását és részvételét.* Az ütemes termelés alapja ugyanis a nehézségeket, akadályokat is felmérő és figyelembe vevő gondos és alapos programozás. *Az önköltségi szint betartása is nagy mértékben függ a közgazdászok elemzésétől.* Az önköltségi szint egyik alapvető oka a túlóráztatásból adódó bérköltségnövekedés. Másik *lényeges tényező az abszolut és relatív mennyiségben növekedő selejt.* Nem hagyható figyelmen kívül a legtöbb üzemben meglevő, elég jelentős összeget kitevő gyártási különköltség.

A vállalatoknál egyre inkább

előtérbe kerül a szervezés

fontossága. Évről-évre növekednek a termelési feladatok, sok helyen alapvetően megváltozik a termékek választékösszetétele és mindenütt fejlődik a technika. Mindez *a változás a viszonylagos egyensúlyt ellentétekre bontotta, amely legélesebben a termelési rendszernek és kapacitásnak a termelés mennyiségi és minőségi követelményeivel szemben jelentkezik.* Ezen ellentmondások felmérése, elemzése, a régit tagadni kívánó új érvényre juttatása, az új, fejlettebb, a feladatokkal újra összhangban levő termelési rendszer létrehozása az üzemszervezés feladata. A minisztériumok idén is, ezután *még fokozottabban várják a végző közgazdászokat üzemszervezői munkakörökbe.*

Iparunk fejlődése fokozásának

nélkülözhetetlen segítői a közgazdászok.

Komoly és fontos munka vár a vállalatok közgazdasági és műszaki dolgozóira, amikor a szocialista társadalom teljes felépítése és végleges győzelme a gazdasági munka eredményességén múlik. *A közgazdászoknak a prakticizmus és az ösztönösség helyett tudományos megalapozottsággal kell érthetővé és világossá tenni a feladatokat,* hogy a műszakiak és a fizikai dolgozók közreműködésével olyan eredményesen vegyék ki részüket a szocializmus teljes felépítésében, mint ahogyan az alapok lerakásában.

Farkas Gyula
mérnök-közgazdász

A gépipar exportfeladatai

Ha csupán arra gondolunk, hogy az ország exportra kerülő termékeinek több mint 40 százalékát a gépipar adja, azonnal világossá lesz, hogy ennek az iparágnak az exportmunkájától milyen rendkívüli mértékben függ egész külkereskedelmünk.

Tavaly a gépipar csak 96,1 százalékra teljesítette az exporttervet. 1962-höz képest romlott a negyedévi szállítások üteme is. Az első negyedévben nehezen, lassan indult a munka, s ennek következtében sok volt a hóvégi hajrá, ami természetesen, drága dolog, s azonkívül sok hibalehetőséget is magában foglal.

A gépipar exporttermelésének tervszerűsége 95,5 százalékos volt 1963-ban. Ez valamivel — 0,2 százalékkal — rosszabb volt az 1962-esnél.

Voltak fontos cikkek — pl. 600 lóerős Diesel-mozdonyok, autóbuszok, tehergépkocsik, traktorok, vegyipari berendezések, rádiók, elektroakusztikai cikkek, mechanikai műszerek —, amelyekből az üzemek jól teljesítették vagy éppen túlteljesítették exportfeladataikat. Ennek pedig — különösen, ha arra gondolunk, hogy

a tavalyi rossz mezőgazdasági év miatt az ipartól a tervezettnél is többet vár a külkereskedelem

— nagy a jelentősége. De voltak szép számmal olyan cikkek is, pl. Diesel-motorvonatok, villamos forgógépek, televízióvevők, villamos- és elektronikus műszerek, amelyekből, sajnos, nem teljesítette tervét a gépipar.

Az 1964-es indulás nem volt rossz. A gyárak időben megkapták tervfeladataikat, de azért komoly gondok is akadnak.

A Kohó- és Gépipari Minisztérium kollégiuma és pártbizottsága nemrég tárgyalta meg a gépipari exportfeladatokat, s az alábbiakban határozta meg a tennivalókat.

A kiindulási alap a következő:

1964-ben a gépiparnak 14,4 százalékkal több exportárut kell termelnie, mint az előző évben.

S ehhez még azt is hozzá kell tenni: a keresett cikkekből minden tervtúlteljesítési lehetőséget meg kell ragadni. Általában arra kell törekedniük a gépipari üzemeknek, hogy össztermelésükből minél nagyobb hányadot tegyenek ki az exportra kerülő termékek.

Már a korábbi években is sok aggasztó jel mutatott arra, hogy

termékeink egy részének korszerűsége és minősége egyre jobban elmarad a követelményektől.

A meg-megújuló jelzéseket nem vették elég komolyan az illetékesek. Most viszont már az élet az ajtókon dörömböl. Körültekintő, meggondolt, de gyors cselekvésre van szükség. A gyártási kapacitások lekötéséhez mindenekelőtt megfelelő mennyiségű és összetételű rendelést kell szerezni. Ehhez a gyártmányfejlesztés gyorsítása mellett

arra is nagy szükség van, hogy az iparvállalatok — jobban, mint valaha — szoros kapcsolatot tartsanak a külkereskedelemmel,

és együtt vegyék sorra az összes lehetséges módozatait a hiányzó rendelések pótlásának.

A beruházási politikában is a fő célt — az exporttermelés növelését — kell szem előtt tartani.

Ez azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló anyagi alapokat és erőket azoknak a beruházásoknak a meggyorsítására kell koncentrálni, amelyek — belépésük után — a legrövidebb idő alatt a legtöbb devizát képesek exportszállításaikkal előteremteni.

Az anyagellátást, a vállalatok egymásközti kooperációját is úgy kell megszervezni, hogy

minden cselekedet és minden intézkedés az exporttermelés növelését szolgálja.

Az előbb már szó volt a tervtúlteljesítésről. Mi az, amiből jó lenne minél nagyobb mértékben túlteljesíteni az exporttervet? Általánosságban szólva:

mindazokból a jó minőségű, külföldön keresett cikkekből, amelyeknek az exportja gazdaságos és javítják a devizahelyzetet.

Kissé konkrétabban: minél többet kell exportálnunk különféle elektronikus, elektromos és mechanikai műszerekből: automatikai elemekből; a híradástechnikai ipar számos gyártmányából (különösen a nehéz híradástechnikai cikkekből stb.)

A gépiparnak azon kell munkálkodnia 1964-ben, hogy elősegítsék az exportterv teljesítését és túlteljesítését, az ország devizahelyzetének javítását.

G. P.

Tizenöt éves a KGST

TIZENÖT ÉVVEL EZELŐTT ALAPÍTOTTÁK MEG az európai népi demokratikus országok és a Szovjetunió a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsát. Miután a második világháborút követően a szocializmus kitört csaknem háromévtizedes elszigeteltségéből és világrendszerré vált, *a történelemben eddig ismeretlen államközi, gazdasági és politikai kapcsolatok alakultak ki a baráti országok között.* Ezeknek az egyenjogúságra, a nemzeti önrendelkezés elvének tiszteletben tartására és az őszinte elvtársi segítségnyújtásra épülő kapcsolatoknak magasan szervezett formája a KGST. A tizedik év eredményeit többek között szemlélteti, hogy *a tagországok összesített termelése 1950 és 1962 között három és félszeresére, külkereskedelmi forgalma pedig 3,8-szeresére növekedett.* Minden eredmény értékét csak növeli, hogy a keleteurópai népi demokratikus országok egymás között és a Szovjetunióval folytatott árucsere forgalma és gazdasági kapcsolata a második világháború előtt egészen jelentéktelen volt. Jellemző például, hogy Magyarország 1938. évi külkereskedelmi forgalmában a Szovjetunió mindössze 0,1 százalékkal szerepelt.

A KGST, AMELYNEK CÉLJA, hogy segítse a tagországokban a szocializmus, a kommunizmus építését, szervezetileg és módszereit tekintve *szüntelenül fejlődik.* A szocialista gazdasági együttműködés e nemzetközi szervezetének első időszakában a résztvevő országok csupán külkereskedelmi terveiket egyeztették, műszaki és tudományos kapcsolataikat ápolták. Később 1956-tól a behozatali és kiviteli tervek egyeztetésén túl *elkezdődött a nemzetgazdasági tervek összehangolása is.* A KGST-országok együttműködésében nagy jelentőségű határozatokat hozott a tagállamok kommunista és munkáspártjai képviselőinek 1962-ben tartott értekezlete. Ezen többek között kidolgozták a szocialista nemzetközi munkamegosztás alapelveit, életre hívták a végrehajtó bizottságot, a tervirodát s elhatározták a közös bank és a szabványozó intézet felállítását.

A SZOCIALISTA ORSZÁGOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE a Lenin által zseniálisan megjósolt közös terv szerint szabályozott kommunista világgazdaság irányába fejlődik. A szüntelenül fejlődő szervezett és elmélyült nemzetközi gazdasági kapcsolatok azt szolgálják, hogy *valamennyi KGST-ország természeti és társadalmi adottságainak megfelelően fejlődjön, a leghatékonyabban hasznosítva a rendelkezésre álló munkaerőt, nyersanyag-kincseket és termelő-kapacitásokat.* A szocializmus több fontos törvényszerűsége, mint például a tervszerű arányos fejlődés követelménye, vagy a termelőerők ésszerű területi elhelyezése, amely korábban nemzeti keretek között érvényesült, egyre inkább nemzetközi méretekben hat.

Nyilvánvalóan politikailag *mélységesen hibás, gazdaságilag pedig felbecsülhetetlenül káros az a kínai álláspont, amely a „saját erőre való támaszkodás” jelszavával tagadja a szocialista országok közötti intenzív kapcsolatok fejlesztésének szükségességét.* Tulajdonképpen a termelőerők fejlődésének objektív törvényszerűségét vonják kétségbe ezzel. Napjaink technikai és tudományos forradalma a kapitalista világban is meggyorsította a termelés internacionalizálását. A termékek választékának állandó bővülése, hihetetlen gazdagsága, a nagysorozatú gazdaságos gyártás, *a korszerűen gépesített és automatizált optimális nagyságú üzemek kihasználása elképzelhetetlen nemzetközi munkamegosztás nélkül.* A termelőerők nemzetközivé válása — bár sok ellentmondás közepette — elkezdődik már a kapitalizmusban. A termelés internacionalizálásának igazi hordozója és megvalósítója azonban a munkásosztály, a szocialista világrendszer.

PÁRTUNK ÉS KORMÁNYUNK HATÁROZOTTAN a szocialista országokkal való két- és sokoldalú együttműködés fejlesztése mellett van. *Kádár* elvtárs mondotta a KGST-országok vezetőinek 1963. évi tanácskozásán: *„Ahogy a politikában, úgy a gazdasági építő munkában nincs ‚saját külön út’. Csak egy út van, amelyen eredményesen lehet tovább menni, új sikereket elérni: ez a szocialista nemzetközi együttműködés útja”.*

Országunk gazdasági életében különösen nélkülözhetetlen a KGST-országokkal, s köztük a Szovjetunióval folytatott két- és sokoldalú együttműködés. Hazánk, amely méreteinél fogva viszonylag kis belső piaccal és korlátozott nyersanyag- és energia-forrásokkal rendelkezik, *csakis a baráti országokkal való szoros elvtársi együttműködés keretében biztosíthatja, hogy a népgazdaság, s ezen belül adottságainak legmegfelelőbb munkaigényes termelési ágak gazdaságosan, ésszerűen további gyors ütemben fejlődjenek,* hogy rendelkezésre álljon a szükséges nyersanyag és energia. Az ország és minden polgárának jól felfogott érdeke további kezdeményező lépések megtétele, hogy *hazánk még inkább beilleszkedjék a szocialista nemzetközi munkamegosztásba,* hogy érvényesüljön a világszínvonal elérésének oly nélkülözhetetlen elve: kevesebbet, de jobban, gazdaságosabban, korszerűbben.

A VILÁG LEGNAGYOBB KŐOLAJVEZETÉKE HALADÖT KGST-államon keresztül. Hét országot kapcsol össze a Béke Villamostávvezeték. *Munkálkodjunk azon mindannyian, miniszterek és gyárigazgatók, mérnökök és közgazdászok, kutatók és munkások,* hogy ezek az országainkat összekapcsoló szálak még szorosabbak, még sokrétűbbek, még elszakíthatatlanabbak legyenek. A KGST tizenöt éves eredményei és belátthatatlan lehetőségei mindenkit erre köteleznek.

Kovács József

Hogyan dolgozik a KGST Bank?

A szocialista országok között az elmúlt években az áruforgalmat kétoldalú kliring-elszámolás útján bonyolították le. A fejlődés azonban azt bizonyította, hogy ez a mód már nem kielégítő. Ezért a KGST tagországok 1963 októberében egyezményt írtak alá, transferábilis rubelben lebonyolódó multilaterális elszámolások és a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank megalapítása tárgyában. *A bank 1964 január 1-én kezdte meg működését Moszkva székhellyel. A tagállamok,* melyek a bank igazgatási szervezeteiben egyenlő jogokkal rendelkeznek, *az alaptőkét 300 millió transferábilis rubelben állapították meg.* (A Trf rubel aranytartalma 0,987412 gramm.) Az egyes országok részesedését ebből az összegből, melynek 20 százalékát ebben az évben kell befizetni, az alábbi táblázat mutatja.

	mill. trf. Rb	%
Bolgár Nk.	17	5,7
Csehszlovák Szk.	45	15,0
Lengyel Nk.	27	9,0
Magyar Nk.	21	7,0
Mongol Nk.	3	1,0
Német Dk.	55	18,3
Román Nk.	16	5,3
Szovjet SzSzSz	116	38,7

Ez a 300 millió transferábilis rubel *333 millió USA-dollárnak felel meg.* Érdemes megemlíteni, hogy az Európai Fizetési Unió 272 millió USA-dollár volt. (a szervezet 1958-ban szünt meg). A kvótákat a kölcsönös kereskedelemben, a tagországok által lebonyolított export volumene alapján határozták meg és a többletszállítással szerzett követelésből fizetik be. Ugyanakkor *a tagországok kívánsága szerint az összeg szabadon átváltható, valutában, vagy arányban is befizethető.*

A bank főbb feladatai:

1. *Sokoldalú elszámolások transferábilis rubelben való lebonyolítása.*
2. *A szerződő felek hitelellátása.*
3. *Transzferábilis rubelbetétek szerzése és kezelése.*
4. *Aranynak, szabadon konvertálható és más devizáknak gyűjtése és ezekkel műveletek lebonyolítása.*
5. *Iparvállalatok és más létesítmények közös építésének, felújításának és üzemeltetésének finanszírozása, aminek forrását az érdekelt országok bocsátják rendelkezésre.*
6. *Egyéb bankműveletek.*

Ezen kívül a bank gyűjthet aranyat és szabadon átváltható valutákat, melyekkel a szokásos bankműveleteket végezheti. A bank a tagországok közötti fizetéseket az országok transferábilis rubelszámláin végrehajtott átírások útján bonyolítja le. *Minden országnak, illetve azok központi bankjai számára csak egy számlát vezetnek s ez a számla mutatja a globális követelést.* A bank csak a számlakövetelés erejéig teljesíti a megbízásokat. Transferábilis rubelben történő elszámolást a bank olyan országoknak is végezhet, melyek nem tagjai a szerződésnek.

A következő célokra nyújthat hitelt a bank:

1. Elszámolások zökkenőmentes lebonyolítására.

2. Időleges terven felüli fizetés egyensúlyhiány fedezésére.

3. Az áruforgalomnak, az egyeztetett árukontingenseken felüli kiszélesítésére.

4. Egyes országok esetében fizetési mérleg kiegyensúlyozására.

A nyújtott hitelek után felszámított kamatlábat a hitel fajtájától és lejáratától függően differenciáltan állapítják meg. *A bank igazgatási szervei: a tanács és az ügyvezetőség. A tanács az összes tagországok képviselőiből áll.* Minden ország csupán egy szavazattal rendelkezik, függetlenül a befizetett munka nagyságától. *Határozatait egyhangú döntés alapján hozza meg.* A tanács határozatait az ügyvezetőség hajtja végre, mely közvetlenül irányítja a szervezet tevékenységét.

Lakatos Barnabás

Röviden

— **A KGST államok külkereskedelmi forgalma** 1962-ben már 28,6 milliárd rubelt ért el, ez az 1950. évnek csaknem négyszerese.

★

— 40 FEJLŐDŐ ORSZÁGNAK NYÚJTANAK gazdasági és műszaki segítséget a KGST tagállamai. Az 1100-nál több ipari üzem és létesítmény építéséhez egyedül a Szovjetunió eddig több mint 3 milliárd dollár összegű segélyt és egyéb juttatást folyósított a volt gyarmati országoknak.

★

— **Iparunk ma még mindig 10 ezernél több, fontosabb gépcsoportot gyárt, ami meghaladja a világ gépipari nomenklatúrájának 60 százalékát.**

★

— *Idén mintegy 500 Inotának megfelelő, 50 ezer megawatt teljesítményre bővül a KGST-ben résztvevő országok összekapcsolt energiarendszere.*

★

— **18 ülésszakon tanácskoztak 1949. áprilisától a KGST-ben résztvevő országok. A XVI. ülésszakon megalakították a tagállamok kormányfőhelyettesi szintű, egy-egy képviselőjéből álló végrehajtóbizottságot, amelynek legfontosabb feladata a népgazdasági tervek összehangolása, elsősorban az állami bizottságok munkájának elvi irányítása és koordinálása útján.**

Időszerű kérdésekről

Néhány szó a trockizmusról

Napjainkban gyakran esik szó a trockistákról, a trockizmusról. Több olvasónk kérésére — konzultáció jelleggel — foglalkozunk a trockizmussal.

Trockizmusnak nevezzük a nemzetközi munkásmozgalomban azt a politikai áramlatot, mely Trockijnak és híveinek antileninista nézeteit tükrözi. *A trockizmus kispolgári elhajlásként a bolsevizmusnál még „baloldalibb", még „forradalmibb" irányzat hamis zászlaja alatt lépett fel.* Trockij és hívei már az Októberi Forradalom előtt, de még inkább Lenin halála után a „világforradalom" bajnokainak nyilvánították magukat, *a valóságban pedig ádáz harcot folytattak a leninizmus, a kommunista mozgalom ellen.*

1918-ban, a breszti béke megkötésének idején — amikor élet-halál kérdése volt a háború befejezése a szovjethatalom számára — *harcot indítottak Lenin ellen.* „Se békét, se háborút" jelszóval *szabotálták a béke megkötését,* és ezzel a fiatal szovjethatalom elleni támadásra ösztönözték az imperialista intervenciósokat.

Különösen *fokozták pártellenes aktivitásukat Lenin halála után.* Meghirdették az úgynevezett „permanens forradalom" elméletét, amely lényegében a forradalom exportjának kalandor politikáját volt hivatva igazolni. *Elvetették a szocialista forradalom lenini elméletét, tagadták a szocializmus egy országban, a Szovjetunióban való felépítésének lehetőségét.* Mélységes hitetlenséget és bizalmatlanságot tanúsítottak a szovjet nép, különösen a Szovjetunió parasztságának forradalmi energiájával szemben.

A trockisták jellemzéséhez tartozik még *a katonai módszerek, az erőszak, a kényszerítés szerepének túlbecsülése,* és ezek meghonosítására irányuló törekvésük a forradalomban, a szocialista építésben.

Semmibe vették a pártszerűség elvét, *a párton belüli frakciózás szabadságát hirdették, és egész politikai gyakorlatukat ez jellemezte.* A frakciózás alkotta a trockizmus „lelkét". Szövetkeztek a Kommunista Internacionálén belül kialakult minden frakciós csoporttal. A kommunista és a szovjetellenesség platformja alapján *egységre léptek olyan szervezetekkel, csoportokkal és személyekkel, akik sohasem tartoztak egyetlen kommunista párthoz sem,* vagy akiket éppen ellenséges érzületük, áruló magatartásuk miatt zártak ki a kommunista pártból.

A IV. Internacionálé azoknak a trockista elemeknek a tömörülése, akik valamikor a munkás- és kommunista mozgalomban tevékenykedtek, de annak soraiból kizárták őket álforradalmi, „balos", opportunista nézeteik és tevékenységük miatt. A IV. Internacionálét *1938-ban alapították Trockij hívei azzal a céllal, hogy a Kommunista Internacionáléval szemben állva, megbontsa és aláássa a marxista—leninista pártok egységét.* Fennállásának egész időtartama alatt fő tevékenysége az volt, hogy konspiratív módon összegyűjtse szétvert kádereit, a kommunista mozgalom egységét aláásó írásokat terjesszen a tőkésországokban az elmaradottabb gondolkodású munkások között. *Széles tömegbázist soha nem tudott kiépíteni, ezért évekig alig hallatta hangját.* Ebből a viszonylagos „csendből" az utóbbi időben fokozottabb aktivitásra kezdtek áttérni. *A kínai vezetők szakadár fellépéséhez csatlakozva fokozta támadását a kommunista pártok ellen.*

A IV. Internacionálé célja ma is az, hogy egyesítse a különböző országokban tevékenykedő trockista csoportokat. *Tagjaik úgy tüntetik fel magukat, mintha a munkásosztály érdekeinek a védelmezői, a kommunizmus eszméinek a harcosai lennének.* A valóságban azonban változatlanul a marxizmus—leninizmus legádázabb ellenségei, akik frakciós kalandor elméleteikkel rombolják a dolgozók osztálytudatát, az imperializmus érdekeit szolgálják. A különböző országokban működő trockista csoportok időnként „pártoknak" nevezik magukat, *de „tagságuk" legfeljebb néhány tucat kalandor,* akik alattomos tevékenységükhöz sokoldalú támogatást élveznek a különböző kommunistaellenes köröktől, burzsoá pártoktól.

A IV. Internacionálé nem egységes szervezet. *1953-ban két egymással ellenséges csoportosulásra bomlott.* Az egyik csoport a kommunista mozgalom, a szocialista tábor elleni nyílt harc híveit tömöríti, míg a másik a leplezett harc taktikáját képviseli. 1961-ben pedig a latin-amerikai földrész trockistái léptek fel önálló csoportként.

Bármilyen belső viszályok és taktikai, felfogásbeli különbségek is marcangolják a trockista internacionálét, a *forradalmi világmozgalomban végzett felforgató munka, a marxista—leninista pártok elleni támadások összeforrasztják őket:* különféle rágalmakat és koholmányokat terjesztenek a kommunista pártokról, és támadásuk fő tüzét az SZKP, a Szovjetunió ellen irányítják.

A trockista elemek *az utóbbi időben terveik megvalósítására támaszt látnak a Kínai Kommunista Párt vezetőinél* és — nem mindig eredménytelenül — igyekeznek is kapcsolatot keresni velük. *Hozzájuk hasonlóan „forradalmi" frázisokkal takaróznak és úgy jelentkeznek, mint a leninizmus igazi védelmezői.* A trockisták az Egyesült Államokban, Franciaországban, Olaszországban és Latin-Amerika néhány országában megjelenő kiadványaikban *eszeveszett hajszát folytatnak a Szovjetuniónak a két rendszer békés egymás mellett élésére irányuló politikája ellen, „opportunistának" minősítik az SZKP és a nemzetközi kommunista mozgalom lenini irányvonalát.*

A Kínai Kommunista Párt vezetőinek nézeteiben, magatartásában, módszereiben *kisértetiesen felismerhetők a trockizmus jellemvonásai.* A kispolgári forradalmiság útján törvényszerűen eljutottak most már oda, hogy sok eszméjüket és politikai elgondolásukat a trockizmustól kölcsönzik, hasonlóképpen *tőlük vették át a marxista—leninista pártok ellen folytatott harc frakciós, szakadár módszereit is.* Az SZKP és a marxista világmozgalom elleni harc logikája következtében *a kínai vezetők mindinkább egy sorba kerülnek a marxizmus—leninizmus legádázabb ellenségével,* a trockizmussal. Érthető tehát, hogy a trockisták lelkesedéssel fogadják a kínai vezetők egységbontó tevékenységét.

R. I.

Őstörténeti epizód

„...S aki elsőként döfé vala
dárdáját
az nagy vad oldalába,
ő kapá vala a legnagyobb
koncot."

(Ősi szokások.)

Az ősemberek összeverődtek egy aránylag szélvédett leshelyen és vártak. Erősen kitűnt közülük egy széles vállú, szőrösképű, vadtekintetű, a többinél is ősibb ember. Idegesen fülelt a távolba, de amikor a Nagy Vad robaja egészen közelről hangzott fel, akkor a többiek is láthatóan felélénkültek. A következő pillanatban már az áhított vad szemei is kivillantak a ködből. Nagy kék testével beledőlt a szélbe.

Amikor a kis csoport elé ért, csodálkozva lassított, de nem állt meg. Ekkor néhány bátor harcos utána vetette magát, ám a szőrösképű ősember egy hosszú ugrással utolérte őket, kettőt elgáncsolt, egyet magamögé rántott s a negyediket egy rövid gyomorszájütéssel tette harcképtelenné. Vad diadalordítást hallatott, majd a megtisztult terepen néhány gyors ugrás után elérte a riadtan menekülő zsákmányt, felvetette rá magát, aztán... aztán kért a kalauztól egy átszállót.

Balogh Gyula

FÓRUM

Milyen kérdésekre vársz választ tanáraidtól? Egyáltalán mit vársz tanáraidtól?

A kérdésekre többé-kevésbé válaszoltak a hallgatók. Nem akarom megismételni az előző számokban megjelent cikkeket, csak emlékeztetni akarok. Az adott válaszok többsége negatív volt. Akkor azt mondtuk, hogy nemcsak a diákokon múlik.

Erről a problémáról beszélgettem néhány oktatónkkal.

— *A diákok nagy része hivatkozott arra, hogy nincs meg az a légkör amely lehetővé tenné a kölcsönös bizalom kialakulását. Az viszont szintén nyilvánvaló, hogy a hallgatók közül jó néhányan viselkednek úgy (pl. előadás alatt), hogy eleve meggátolják bármiféle „légkör" kialakulását. (Ennek legenyhébb formája az amikor egyszerűen mással foglalkoznak.)*

— Hogyan oldható meg ez a probléma?

— *Nyilvánvaló, hogy mindkét fél közös törekvése révén, s ebben a közös törekvésben igen nagy feladat hárul az oktatókra. A hallgatók nem eleve úgy indulnak, hogy „én most rossz leszek". Az előadó tanáron múlik, hogy megragadja a figyelmet, lekösse az érdeklődést, vagy üres padsoroknak, önmagukat szórakoztató embereknek adjon elő.*

Az egyetemen felnőtt emberek oktatása folyik. Ez magasabb pedagógiai eszközöket igényel. Ez vonatkozik a szemináriumi órákra ugyanúgy mint a nyelvórákra. Itt hárul a tanárokra az óriási feladat: emberi közelségbe jutni a hallgatókkal, egy olyan kapcsolatot kialakítani, ahol a hangulat baráti a tanár vezető szerepe viszont nyilvánvaló, véleménye döntő. Ez megint egy fontos állomás, mert ha azt akarjuk, hogy a diákok problémáikkal hozzánk forduljanak, el kell érnünk, hogy érezzék, minket az iránt érzett jó indulat vezérel, válaszaink mindig őszinték és nyíltak legyenek. Teljesen világos, hogy azok a tanárok akik tekintélyre és szeretetre tettek szert a hallgatók körében, széles körű szakmai tudással, műveltséggel rendelkeznek. Ez elengedhetetlen, de nem elég. Ezen felül nagyon szeretni kell azt, hogy oktatók vagyunk, nagyon szeretni kell azokat, akiket oktatunk.

— *De hadd térjek rá a kérdés másik nem kevésbé fontos oldalára. Ha a hallgatóban nincs meg a jó szándék a legjobban felkészült pedagógus tekintélyét is lerombolhatja. Nem aszkétizmust hirdetünk az egyetem falain belül, de igenis van egy határ, amit meg kell érezni és azt nem szabad túllépni. Egy 500 személyes előadóban a tanár eléggé egyedül van ahhoz, hogy akár három-négy rendzavaró lehetetlenné tegye az előadást, sőt nevetség tárgyává tegye az előadót. Ez újra visszavezet a nevelő felelősségére. Saját fülemmel hallottam egy diáktól: „ugyan kérlek miért ne csináljam? Úgysem mer kidobni".*

Az álhumanizmus, a rosszul értelmezett jóindulat nem keltett még senki iránt tiszteletet, ezt a diákok is nagyon jól tudják. Látniuk kell azonban, hogy a tanárok mindent megtesznek értük és az érdekükben, de csak addig a határig, ameddig ők is erőfeszítéseket tesznek. Nem kell félni a szigorú eszközök alkalmazásától ha azok megalapozottak és nem az oktató gyengeségét palástolják.

— *A tanárnak olyannak kell lennie mint a jó orvosnak aki kegyetlen is tud lenni, de mindig a beteg érdekében. Ez pedig megköveteli a megalkuvás nélküli fegyelmet. A felelősség nagyobb így, mert a nevelőknek fokozottan ügyelnie kell kérdéseire, utasításaira, hogy azok ne kerüljenek gyakran visszavonásra vagy ne hangozzanak el eleve eredménytelenül. Mindig reális követelményeket támasszunk tehát, de annak végrehajtását minden körülmények között követeljük meg.*

Eddig csak a fegyelemről volt szó, ez pedig csak az eszköz, amit tartalmas, komoly munka végzésére kell felhasználni. Tévedés ne essék! Komoly munka nem fedi a komor hangulatú óra fogalmát, de a hallgatónak éreznie kell, hogy kapott valamit azon az órán „érdemes" volt végig ülni. Ez képezi az eddig elmondottakkal együtt azt a légkört amit úgy nevezünk, hogy a tanárok iránti tisztelet és bizalom.

Kéthly Katalin

MÁJUS 9.

Akkoriban már mindenki szívszorongva várta a nagy pillanatot, ami végre 1945. május 9-én bekövetkezett. Tizenkilenc évvel ezelőtt, ezen a napon írta alá Keitel tábornagy a fasiszta Németország feltétlen megadásának okmányát. Fellélegzett a világ, felszabadultan örvendezték az emberek: véget ért a hosszú évekig tartó, az egész világot gyászba, vérbe, lángba borító, pusztító, szörnyű háború.

A győzelem napján milliók és milliók hangján zúgott a követelés: soha többé háborút! Akkor is hittek, ma is hisznek az emberek abban, hogy a béke örökké tart majd, és aki nem ismerte eddig, soha nem fogja megismerni, menynyi tengernyi szenvedést, milyen pusztítást, öldöklést, rombolást jelent a háború az emberiségnek.

Az emberek milliói, százmilliói szerte a világon tartós békét, nyugodt, boldog életet kívánnak. Erejüket megfeszítve küzdenek azért, hogy ne lángolhasson fel még egyszer a háború tüze. Sajnos, akadnak elvetemült esztelenek, akik már a győzelem másnapján hozzákezdtek egy új háború előkészítéséhez.

Az új háború veszedelme még nem múlt el. A Hitler-Németország kapitulációja után 19 évvel még nincs megkötve a német békeszerződés, ami nélkül nem lehet tartós nyugalom Európában, sőt a világon sem. Az új fasiszták, Hitler késői követői, szövetkeztek a nyugati világ legreakciósabb erőivel. Hajtja őket a revans vágya, feltámasztották a német militarizmust. Bonn háborúra készül. Az agresszív erők nem tudták az emberiséget egy pusztító termonukleáris háború szakadékába taszítani. Ennek fő oka: a béke hívei erősebbek, a Szovjetunió és a szocialista országok gazdasági és katonai ereje megnövekedett, következetes békepolitikát folytatnak és a népeket eltölti az szilárd elhatározás, hogy megfékezik a támadókat.

A béke elszánt védelme és szenvedélyes igenlése, a békés egymás mellett élés korunkban az egyetlen lehetőség, amely a fegyverekkel együtt valóban legyőzhetetlen, lebirhatatlan. A katonai fölény, a szilárd békeakarat együttes, rettentő ereje visszariasztja a háborús kalandorokat. Ez az út vezet ahhoz, hogy az emberek százmilliói nyugodtan, békében élhessenek, ahogyan kívánták azt 19 évvel ezelőtt, a győzelem napján is.

GYORSÍRÓKÉP

A túlbiztosító

Kora hajnalban odajön hozzám s fölébreszt:

— *Mondd meg a szemináriumvezetőnek, hogy beteg vagyok!*

— *Jó!* — suttogom — de, erre elmondja mégegyszer, nehogy elfelejtsem.

— *Megmondom, csak hagyj már békén!*

Látom statisztálni megy.

Az órán elég kevesen vagyunk. Eszembe jut a megbizatás.

— *P. azt üzeni, hogy rosszul érzi magát, nem tud bejönni.*

A szemináriumvezető felhúzza szemöldökét, mintha rosszul hallotta volna. (Elmondjam mégegyszer — morfondírozok magamban. — De nincs idő rá.)

— *Ne vicceljen már, tegnap kérte el magát. Statisztálni megy!*

Sajnos ezen az órán már nem tudtam semmit produkálni.

A rendszerető

Csendesen jön be, jól megmarkolja a kilincset. Leteszi táskáját az ágyra, kinyújtózik. Figyelem. Vetkőzni kezd. Ujjai, mint a gép, szabályosan, pontosan mozognak. Leveszi nadrágját, többször végigsimítja, majd elégedetten az akasztóra teszi. Melegítőt húz, meg hajlekötőt a fejére.

Citromot vesz elő és kiflivégeket, amit a reggeliből meghagyott. Lassan, meggondoltan eszik, vigyáz szépen stuccolt bajuszára. Irígylem őt, annyira kiegyensúlyozott, hogy el sem tudom hinni. Lehet, hogy belülről robbanásra kész, csak jól leplezi?

Könyveket vesz elő, mind szépen bekötve kék papírba, rajtuk vignetta. Tanulni készül.

Kiment. Az asztalra nézek: úgy látszik, valami felizgathatta, mert a citromhéjakat otthagyta. Ez nem szokás nála.

Mondom, úgy látszik, valami felizgathatta...

Az elfoglalt

Huncut a pénz, könnyen szalad, s hogy utolérjük, magunknak is igencsak utána kell veselkedni.

Cseng a telefon, őt keresik. Délben, délután, este... mindig.

— *Hogy bírod idővel?*

— *Valahogy be kell osztanom. Most például franciát tanítok. Technológiából meghúztak, egyedül engem az évfolyamról.*

Alacsony, erős fiú, szabad perceiben — pihenőül — a kezén jár.

— *Egyetemistának se pénze, se ideje. Legalább megpróbálom az egyiket megszerezni. Nyáron, a Balatonon pincérkedem, s nyár végén hazatérek atyám rezidenciájába...*

Nem tudja befejezni, siet a klubba. Várják.

A hétalvó

Délben az ebédlőben találkozom vele.

— *Képzeld* — újságolja — *dobogóra kerültem!*

— *Hogyhogy?*

— *Én aludtam legtovább, nemrég keltem fel.*

— *S nálatok ezt díjazzák?*

— *Még szép! Ezért tisztelnek annyira!*

(Kemény ember, erős szervezetű).

— *Az előadást kihagytad?* — kíváncsiskodtam tovább.

— *Nézd* — s maga elé húzza süteményem — *nekem elveim vannak. Szerencsés vagyok, tavaly sem jártam, mégis átmentem. Te, ugye mindig bejöttél, s mégis... Na látod, most már kíváncsi vagyok, meddig tart ez a sorozat.*

Remélem nem sokáig.

A sportoló

Visszatért az edzésről. Magas, szőkehajú, kisportolt, válogatott kerettag. Mondom neki, hogy a diákbizottsághoz hívják. Levágja magát az ágyra.

— *Nem megy ez így! Lehetetlen!* — kiáltja. — *Tanulni is, meg sportolni is nehéz.*

A gimnáziumban minden megerőltetés nélkül kitűnő volt. Most szombatonként hazajár meccsre, s vasárnap vissza. Kimerült, fáradt. Minden félévben összeszed egy-két uv-t.

— *Azt hiszem, itt hagyom az egyetemet, nem éri meg. Ha sportolok, nem megy a tanulás, ha pedig azt hagyom abba, nem tudok az energiámmal mit csinálni. Sokan nem tudják ezt megérteni, de legalább segítenének, mert én nem látom a kiutat. Figyelmeztettek, s ezzel el van intézve minden. Vagy kizárnak a kollégiumból. Hát mondjanak valamit!*

A nagyképű

Nagyképű és kicsit beképzelt. Alacsony szemüveges.

— *Én megállás nélkül jöttem.* (Már mint az egyetemre.) *Öregem, leérettségiztem, és szinte meg sem száradt a tinta a bizonyítványomon, máris felvettek.*

Közben elégedetten szívja a cigarettát, s lábával csoszog.

— *Persze, nehezen megy az egyetem, de ne félj öregem, letesszük. Le ám! Még két év, s már itt sem vagyok. Irány a KGST!*

Elfordul és az ablakhoz megy. Aztán én is elmegyek.

A látogató

Esteledik. A tanulóban gyülekeznek az emberek. Mindig kevesebb és kevesebb lesz a szabad hely, a székek közelebb kerülnek egymáshoz. Két sor asztal, a dohányzók az egyiknél, ellentábor a másiknál ül.

Megzörren az ajtó, s egy kövér fiú, közismerten menzareklám, nyomakszik be rajta.

Kíváncsian figyelünk fel: ő — bár másodéves — még nem tette be a lábát ide. Várjuk a fejleményeket!

Mintha ő is átérezné a helyzet komolyságát, kihúzva magát, s már az egyik üres szék felé indul, mikor meggondolja magát. Szemüvege mögött gúnyos fény villan, s kihívja szomszédom.

Nevetés tör fel:

— *Ez is csak most jön be a tanulóba, de legalább már látta, milyen belülről!*

Hosszú az út a diplomáig, az ember közben sokszor ellankad, majd megint feltápászkodik...

Alföldi László

TUDOMÁNYOS TALÁLKOZÓ

Május 6-án marxista közgazdászok nemzetközi értekezlete kezdődött Szófiában. A tanácskozáson a mai burzsoá politikai gazdaságtan új tendenciáit vitatják meg. Bulgária, Szovjetunió, Lengyelország, Magyarország, Csehszlovákia és a Német Demokratikus Köztársaság tudományos kutatói mellett részt vesznek a vitákon angol, olasz, francia, nyugatnémet, norvég és görög marxista közgazdászok is.

Egyetemünk oktatói közül dr. Mátyás Antal és dr. Mihalik István vesz részt a munkában.

MODERN LÁNY

— Ha megkérnélek, hozzám jönnél?

— Örömmel; de nem fog meglátni senki sem?

Ami a képek és tények mögött van

Legutóbbi számunk képriportja azokra a gondokra hívta fel a figyelmet, melyek elsősorban a Makarenkó utcai kollégium lakóit foglalkoztatják.

A kollégisták érzéseit tükröző élesebb fogalmazásmód valóban egyoldalúan közelítette meg a kérdést, ezért szeretnénk most a mindenki által látható tények mögött rejlő okokkal foglalkozni.

Rencz Istvánhoz, a Gazdasági Igazgatóság vezetőjéhez fordultunk felvilágosításért.

— *Mi az oka a karbantartási, felújítási munkák elhúzódásának?*

— Valószínűleg nem adódna ilyen helyzet, ha a minisztérium és az Országos Tervhivatal kapacitást tudna biztosítani számunkra és így biztosítva lenne a munkálatok határidőre történő befejezése. Építőipari kapacitás hiánya miatt viszont erre nincs mód — az egyetemnek tehát egyetlen megoldás marad: saját erőből kutatni vállalkozók után.

Ilyen körülmények között a határidőt az építők szabják meg, hiszen arról van szó, hogy vagy elfogadjuk a vállalatok lehetőségei szabta lassú ütemet, vagy egyszerűen nem vállalja senki.

— *Sokan teszik szóvá, hogy a belső munkálatok okozta kényelmetlenségeket jobb munkaszervezéssel sokszor el lehetne kerülni.*

— Valóban így van, de a jobb kooperációt a Prosperitás Kisz éppen a fenti okok miatt nem tudja megoldani. Ők csak tervfeladaton kívül, az adott pillanatban felszabaduló kapacitás átcsoportosításával vállalták a munkát, május végi határidőre. A képriportban is kifogásolt furcsa helyzetek (W.C.), azért fordulnak elő, mert például a kőművesmunkákhoz kapcsolódó asztalosmunkák elvégzésére az asztalosok csak több hét múlva tudnak odamenni...

Az építőipart általában sújtó problémák a mi kollégiumunk felújítása során is jelentkeznek. Az alvállalkozói rendszer hibái, az anyaghiány, a kevés gépkocsi — mind hátráltatja a munkát és eltolja a határidőket.

— *Miért nem lehet úgy elvégezni a felújítást, hogy kevesebb kellemetlenséget okozzon a kollégium lakóinak?*

— A munkák nyári szünetre való koncentrálását szintén az építőipar sajátos helyzete teszi lehetetlenné... Ilyenkor belső munkákat még kevésbé vállalnak.

A másik ok, ami miatt a Makarenkó utcában elkerülhetetlen a munkálatokkal járó felfordulás; a zsúfoltság. Ezen a gondon pedig csak az új kollégium felépítése után tudunk segíteni.

— *Arról is panaszkodtak, hogy a felújítás során feleslegesmunkák, ésszerűtlenségek is előfordultak, ami már nem következik az építőipari kapacitáshiányból.*

— Ha ilyesmi előfordult, arról elsősorban a kollégium tehet. Az elvégzendő munkák kijelölésében közreműködik az igazgató és a diákbizottság is. Ugyancsak nekik áll leginkább módjukban állandó ellenőrzést gyakorolni és közbelépni, ha valamit nem a tervezett módon végeznek el. Azon is sok múlik tehát, hogy a hallgatók képviselői tudnak-e átgondoltan közreműködni és ezzel elősegíteni, hogy a kollégiumi munkák a bentlakóknak ne jelentsenek állandó kényelmetlenséget.

F. P.

BECSSZÓRA MEGTÖRTÉNT...

A végzősök már vizsgáznak. Éppen három jó cimbora ül a vizsgáztató előtt. Alternatív tárgy, alternatív a vizsga is — ugyanis a delikvensek kiválaszthatják, hogy a tananyag melyik részéből számolnak be. Egyszer sem hiányoztak az előadásokról, ez a jutalmuk.

— *Melyik részből készültek?*

Egymásra néznek. A legbátrabb megszólal:

— *Az ipari önköltségi... ráfordítási...*

Kisegíti a másik:

— *...a vállalati termelési...*

Közbevág a harmadik:

— *Dehogy, a társadalmi termelési...*

— *Hogyan, hát azt sem tudják megmondani, hogy miből tanultak?*

— *De igen. A tanár elvtárs könyvéből, a 176. oldaltól a 225-ig.*

★

Más a vizsga, más a színhely, de a vizsgázók ugyanazok.

Mind a hárman lefeleltek, futnának már világgá, de a vizsgáztató ráér:

— *Beírom a jegyeket, s ezen az akadályon is túljutottak. Látom, van még hátra egy-két vizsgájuk. Hová mennek, ha végeztek?*

Az egyik — ő lehet köztük „az agytröszt" — jámbor arccal rávágja:

— *A szomszéd házban van egy jóféle borkóstoló. Innen egyenesen odamegyünk. Ha meg nem sértenénk, meghívjuk a tanár elvtársat is egy pohárkára.*

A csattanót nem kell ide írni.

Torma

SZOCIALISTA *társadalom erkölcs ember*

Szocialista fejlődésünkben mindinkább előtérbe kerül a szocialista ember problémája. A párt VIII. kongresszusa is egyik központi feladatként fogalmazta meg:

„tanítsuk meg az embereket szocialista módon élni, dolgozni és gondolkodni."

Sokan ezt a célkitűzést nem titkolt kétkedéssel és pesszimizmussal fogadják. Ma még nem nehéz olyan kirívó példákat találni, amikor az új társadalmi viszonyok között — szocialista üzemekben, szövetkezetekben, a szocialista állam intézményeiben — nem szocialista módon viselkednek az emberek.

a régi társadalom olyan „termékei", mint az önzés, a haszonlesés, az élősdiség — szívósan ellenállnak az új társadalmi feltételek között is.

A sajtó leleplező riportjai, szépirodalmi művek gyakran drámai módon számolnak be arról a kiáltó ellentmondásról, amely egyfelől társadalmunk fejlődése, másfelől egyes emberek gondolkodásmódja és magatartása között van. Nem csoda, ha felmerül a kérdés: megváltoztatható-e az emberi természet? Különbek lesznek-e az emberek a szocializmusban, mint a múltban?

Ezek a kérdések ma nem egyszerűen elvont erkölcsi kérdések, amelyek csupán az emberek tulajdonságairól filozofálgató széplelkeket érdekelnek, hanem társadalmunk egészséges szocialista fejlődésének reális problémái. A szocializmus alapjait leraktuk, de

a szocializmus győzelme csak akkor teljes, ha az emberek gondolkodásában és magatartásában is győz a szocializmus erkölcse.

A társadalom átalakítását és az emberek megváltozását egységben, kölcsönhatásban vizsgálta: felismerte, hogy a társadalmi forradalom az alapja és feltétele az életforma, az erkölcs, a gondolkodásmód megváltoztatásának. A szocialista ember és a szocialista erkölcs születését is csak a szocialista társadalom születése oldaláról közelíthetjük meg.

A szocialista erkölcs

csak fokozatosan, a forradalom előrehaladásával hódítja meg az emberek fejét és szívét.

A forradalmi gyakorlat tüzében születik az új szocialista erkölcs és az új szocialista ember.

A szocialista forradalom előrehaladása két vonatkozásban is egyengeti az utat a szocialista erkölcs általános elterjedéséhez. Először:

új anyagi-társadalmi feltételeket hoz létre, amelyek már lényegüknél fogva a szocialista erkölcs irányába hatnak.

A közös gazdálkodás, a kollektív tulajdon, a társadalmi és az egyéni érdekek harmóniája szocialista gondolkodást, közösségi szemléletet szül. Másodszor:

a szocialista forradalom nem automatikusan, önmagától megy végbe. A szocialista forradalom harc, amelyben emberek, tömegek vesznek részt,

nehézségekkel birkóznak, feladatokat oldanak meg, s amely megedzi az embereket, erkölcsileg is átalakítja őket. A felszabadulás óta eltelt évek küzdelmei és erőfeszítései nem maradtak nyomtalanok a küzdelmek részvevőinek általában gondolkodásában és magatartásában sem.

Éppen ezért — reálisan értékelve fejlődésünk eddigi eredményeit — bizakodóak és optimisták vagyunk az új szocialista ember születését illetően.

A szocializmus alapjainak megteremtésével kedvező társadalmi feltételek jöttek létre a szocialista erkölcs térhódításához és meggyökeresedéséhez.

De nemcsak a kedvező feltételekről van szó. A szocialista ember a mi társadalmunkban nemcsak a jövő embere, a máé is. Ott vannak azok az új típusú emberek, akik már most szocialista módon élnek, dolgoznak és gondolkodnak. *„A szocialista építésben végzett munka* — mondotta *Kádár* elvtárs a népfront kongresszusán —, *a közéletben való részvétel mindtöbb új embert, új erkölcsű, közösségi felelősséggel felruházott szocialista embert nevel."* Ez az új sajnos gyakran még kevésbé van reflektorfényben, mint a szocialista erkölccsel szemben álló negatív példák. Nem lármás hírverésre, rikító reklámra van szükség, de arra igenis szükség lenne, hogy jobban figyeljünk oda az új születésére és bátrabban állítsuk szemben a régivel, a múlt maradványaival.

Nem utopista vágyálmokat kergetünk tehát akkor, amikor arra hívjuk fel az embereket, hogy

éljenek, dolgozzanak és gondolkodjanak szocialista módon. Ez a cél társadalmunk szükségszerű, belső követelménye,

amelynek eléréséhez társadalmunk a szükséges feltételeket is megteremti.

A szocialista ember célkitűzésének reális és társadalmi megalapozottsága azonban semmiképpen nem jelenti azt, hogy

a szocialista ember születését társadalmunkban ma már semmi nem akadályozza és a nagy társadalmi átalakulásokat automatikusan követi az emberek megváltozása.

Életünkből a múlt sok maradványa még nem tűnt el nyomtalanul, s különösen szívósak ezek a maradványok a tudat fejlődése, jelenleg az osztályharc fontos területe, ahol a régi gondolkodásmód ellenállását sokféle tényező: tudatos propaganda és megszokás, világnézeti tájékozatlanság és konzervativizmus objektív nehézségek és szubjektív hibák stb. segítik. Ezért itt

döntő jelentősége van a tudatos szocialista erők szervezett munkájának:

az eszmei felvilágosításnak és az ideológiai harcnak. Ezért tűzte ki a párt külön feladatként is a szocialista ember nevelését.

Wirth Ádám

Kultúrosaink Szegeden

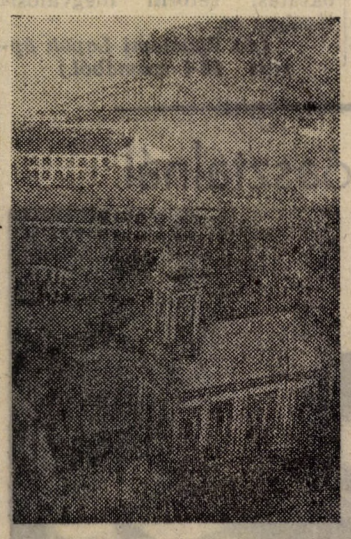

A kép a Szegedi Dóm 97 méter magas tornyában készült, ahova 2 Ft lefizetése és 400 lépcsőfok megmászása után jutottunk, s ahol a következő meglepő tábla fogadott: „Tárgyakat és túlhangos szavakat a toronyból ne ejtsen ki!"

Szerepel az énekkar

Szavalóink az utolsó taktikai megbeszélésen.

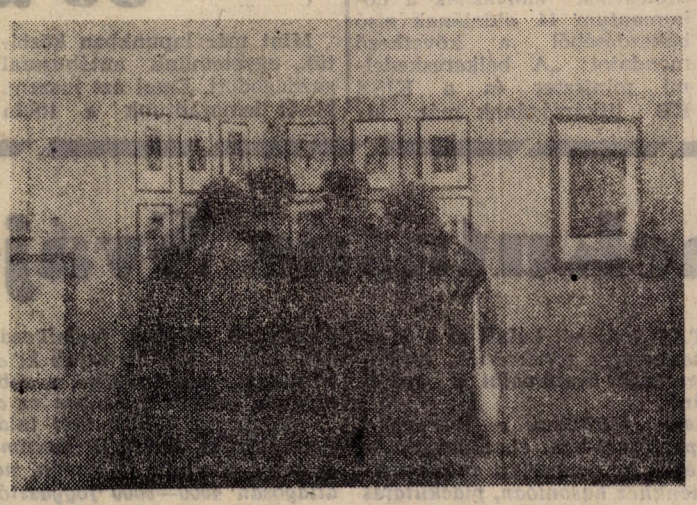

Miklósvári Zoltán képe előtt a képzőművészeti kiállításon.

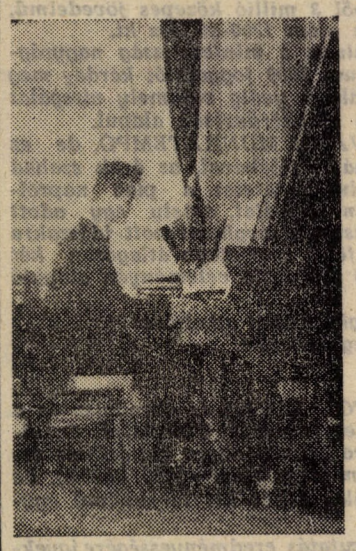

Bakos Gábor Bartók: Allegró barbaró c. darabját játssza.

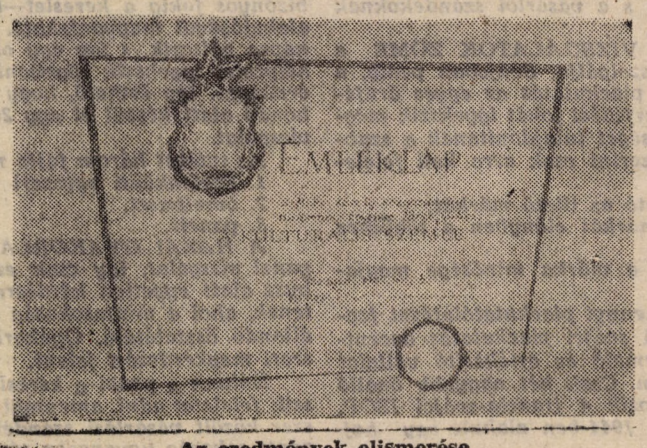

Az eredmények elismerése

Szegeden tartották a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség központi bizottsága rendezésében a felsőfokú oktatási intézmények művészeti csoportjainak területi bemutatóját. Ezen május 2-án és 3-án 13 oktatási intézmény közel 1000 hallgatója vett részt.

Egyetemünk 150 főből álló küldöttséggel szerepelt a kulturális seregszemlén. Ott volt énekkarunk, népi táncegyüttesünk és zenekarunk. Indultak szavalóink és szólistáink, a képzőművészeti alkotásokból rendezett kiállításon pedig ott függtek egyetemünk hallgatóinak képei is.

A területi bemutató — hasonlóan az előző évihez — „színvonalverseny" volt. Ez azt jelenti, hogy az indulók közül az arany-, ezüst-, bronzfokozat valamelyikét, illetve az emléklapot többen is megkapták. Egyetemünk ilyen módon a következő eredményt érte el:

aranyérem	2
ezüstérem	5
bronzérem	3
emléklap	2

Aranyérmeseink: a két népi együttes. „Élményszerű, friss, kitűnő tánc" — volt a zsüri véleménye a tánckar műsoráról —, „kitűnő" színvonal, remek szólisták — a zenekar más elfoglaltsága miatt. Ezért nagy kár volt!). Énekkarunk sem volt rossz, de nem versenyezhetett a Szegedi Zeneművészeti (!!) Szakiskola vegyeskarával, valamint a Szegedi Tanárképző Főiskola szintén „profinak" számító női karával.

A három bronzérmet, három szavaló: Érdi Csaba, Szöllősy Szabolcs és Zelnik János kapta.

A kulturális seregszemle záróünnepélyen Koncz János, a Csongrád megyei KISZ-bizottság egyetemi és főiskolai osztályának vezetője értékelte a bemutatott produkciókat, méltatta az eredményeket. A jövőre nézve kiemelte a csoportos és egyéni képzés új módszereit, a tudati nevelés és szórakozás feladatait az egyetemi kulturális intézményekben.

Végezetül köszönetét fejezte ki a szegedi József Attila Tudományegyetemnek a területi bemutató alapos előkészítéséért és zökkenőmentes lebonyolításáért.

A díjkiosztás után a Hungária Szállóban rendezett bálon búcsúztak egymástól a kulturális seregszemle részvevői.

Kép és szöveg:

Váradi

Kinevezése alkalmából

Üdvözöljük Ulrich Györgyöt, a Makarenkó utcai kollégium új igazgatóját. Sok sikert, eredményes nevelőmunkát kívánunk!

KINEVEZÉS

Egyetemünk rektora Ligeti Sándort a pénzügy tanszék tanársegédjévé neveztet ki.

GRATULÁLUNK

Pácza Istvánnénak kisfia, Melega Tibornénak kislánya, és Huszár Ernőnének kisfia születése alkalmából.

Nemcsak külsőség

Ki gondolná, hogy az Omega-együttes édeskés-érzelmes hangszerelésű zenéjére olyan társaság verődik össze, melyet az aulában rendezett 5 órai teákon — különösen a korlátozások bevezetése előtt — láthattuk.

A zászlóként lobogó 35 centis szárbőségű nadrág, a „mama kedvence" benyomást keltő nyakkendő és az értelmesség minden jelét elrejtő Beatles-frizura csupán külsőség. Még a táncuk is az, bár a csiszolatlan, szögletes mozdulatok, felületesen parodizálásnak tűnő eltúlzása már többet árul el a viselkedés tartalmáról.

Talán elhanyagolt külsőről, művészallűrök utánzásáról van szó? Dehogy!

Amikor a bejáratnál megszigorították az ellenőrzést, s csak normálisan megkötött nyakkendővel és normális frizurával lehetett belépni, látták, másként nem tudnak áhított zenekaruk akkordjaira kórusban sikoltozni, hát rendezett külsővel jöttek el. Néhányan azonban türhetetlennek érezvén normális állapotukat, a mellékhelyiségben „átrendezték" magukat. Zsebredugott vagy szalvéta módra megkötött nyakkendő, előrefésült frizura és már mentek is groteszk matrózléptekkel a többi közé.

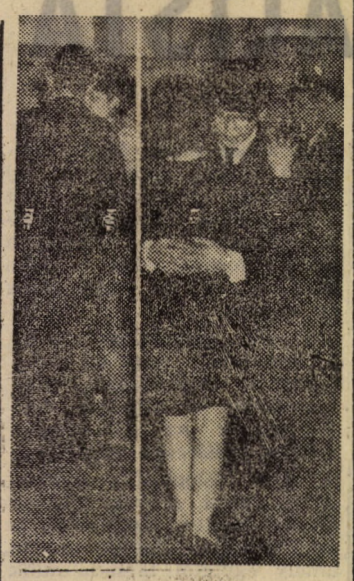

Lassú tánc...

Hol van már a twist! Az új divatot táncnak minősíteni még annál is nehezebb, mint mikor valaki csúnyán és rosszul „járja" a twistet. Járni persze az új ragálynál sem kell. Elegendő a súlypontot a talpról időnként a sarokra helyezni, miközben hányingerszerű rángás fut végig az emberen, lehetőleg minden izületet megmozgatva. A twistnél előírt pléhpofát most félig nyitott száj, kilógó nyelv és bárgyú tekintet váltotta fel. Nem is nehéz megtanulni, ha az ember naponta fél órát a tükör előtt gyakorolja.

Lassan véget érnek a vasárnap délutáni teák és most elsősorban nem azon érdemes töprengeni, miért nem jár rendezvényeinkre több közgazdász. Inkább, hogy az Omega-zenekar körül kikristályosodó „új-jampecekkel" —, akik valamilyen közösséghez mégiscsak tartoznak — miért nem törődik senki? — kl —

„A legfrankóbb táncos"

KÖZGAZDASZ

A fiatalság szabadideje és a KISZ

A szabad idő problémájával ma világszerte egyre többet foglalkoznak. Művészek, társadalmi szervezetek és főleg a szociológia tudósai egyre nagyobb figyelemmel vizsgálják ezt a témát, ami arra utal: a szabadidő mennyisége és ezzel jelentősége is jelentősen megnövekedett. Ez a folyamat érvényes a szocialista és a kapitalista világban egyaránt, gyökeresen különböző azonban az a mód, ahogy erre Nyugaton és nálunk reagálnak.

Ezekkel a gondolatokkal kezdte bevezetőjét a KISZ április 24-i sajtótájékoztatóján Nádasdy József elvtárs, a KISZ KB titkára. A sajtótájékoztatón ismertették a KISZ Központi Bizottságának értékelését, határozatát és ajánlását a fiatalok szabadidejének célszerű, hasznos eltöltéséhez. Az erről szóló dokumentumot, amelyet a tájékoztatón átadtak a sajtó képviselőinek, a közeljövőben széles körben megvitatják, különös tekintettel az abban leszögezett általános elvek helyi megvalósítására. Két jellemzőjét érdemes kiemelni ennek a dokumentumnak, mint jelentőset, és számunkra különösen fontosat. Az egyik az, hogy III. fejezetében, melynek címe: „Az ifjúság szabad idejének célszerű, hasznos eltöltése az egész társadalom ügye", konkrét javaslatokkal fordul az illetékes társadalmi és állami intézményekhez. Ezeket a javaslatokat a címzettekkel megvitatták, és azok egyet is értenek a leírtakkal. Most, hogy az egyetemi klub megvalósítása a vendéglátóiparnak az egyetem számára teljesíthetetlen anyagi követelése miatt (félmillió forint!) megbukott, illetve a következő ötéves tervidőszakra halasztódott, érdemes lenne, ha az illetékesek elolvasnák a dokumentum 44. oldalának első bekezdéséből a következő mondatot: „A belkereskedelmi miniszter és a KISZ KB titkárságának már kialakított elvi egyetértése alapján bővíteni kell a fiatalok tervszerűen irányított zenés, táncos szórakozásának lehetőségét". Hozzátehetjük, hogy a határozatok és ajánlások több helyen és különösen fontosként kiemelve javasolják az ifjúsági klubok létrehozását és támogatását...

A másik jelenség, amely kiemelésre érdemes, az, hogy a határozatok és ajánlások nem foglalkoznak konkréten az egyetemi fiatalok igényeivel, munkánk hiányosságaival vagy jó oldalaival. Ezt ne fogjuk fel úgy, mintha rólunk „elfeledkeztek" volna, hanem tekintsük felhívásnak, hogy minél előbb vizsgáljuk meg mi is feladatainkat, melyeket a szabad idővel kapcsolatban a dokumentum általános része számunkra is érvényesen fogalmaz meg. Erre a jelenlegi tanterv még sok helyen nem alkalmas (pl. filmesztétikai ismeretterjesztés, mai irodalom stb.). Így a javaslatok érvényesítése segítségünkre lehet például az oktatási reform megvalósításában is.

(Az Egyetemi Lapok április 30-i számából.)

A tárgyalóasztalnál

A berlini Közgazdasági Főiskola két hallgatója járt nálunk az elmúlt héten, hogy megbeszéljék a nyári csereakció lebonyolítását.

Miért alakult meg a KGST

A KGST megalakulása előtt Európa gazdasági alakulata *deformálódni* kezdett. A hagyományos kereskedelmi kapcsolatokat Nyugaton felváltotta a bezárkózó integráció. A hatok szűkkörű klubjának létrejötte már előre vetítette, hogy a monopolista nagytőke Európája vámbástyákkal és megkülönböztető rendszabályokkal *elsősorban a szocializmus ellen szervezkedik.* A fejlődés akkori színvonalán a szén- és acélközösség, a Közös Piac és az EURATOM Washington legteljesebb támogatását élvezte, hiszen eszközt látott benne *embargó politikájának* hathatós érvényesítésére, a szocializmus gazdasági elszigetelésére.

Ebben a helyzetben, 1949 áprilisában, a KGST létrehozása *elsődlegesen védelmi jellegű intézkedés volt.* A szocialista országok arra kényszerültek, hogy a bezárkózó nyugati nyersanyagpiacok helyett *kölcsönösen és egymás érdekeit a legmesszebbmenőkig figyelembe véve* közösen aknázzák ki saját nyersanyagkincseiket, áruszállításokkal, csereegyezményekkel gazdagítsák a választékot. Ezekben az években a KGST tevékenysége *jobbára a külkereskedelmi együttműködés eszköze volt,* hiszen ez a nemzetközi szocialista szervezet még csak első lépéseit tette a gazdaság egybehangolásának útján.

A KGST-t eddigi tevékenysége *a világ egyik legtekintélyesebb gazdasági szervezetévé tette.* A gazdasági építés előtérbe állításával az általános nemzetközi kapcsolatokat a békés gazdasági versengés irányába tereli.

Diákhír

A lengyel Diákok Szövetsége érdekes üdülőtáborozást rendezett ahol kéthetes „filmes" üdülést tartottak. A táborozáson 150 diák vett részt, és 44 rövidfilmet mutattak be. A bemutatókat előadások követték filmrendezők és színészek részvételével.

Önarckép?

Hadrovics-Gáldi: Magyar—orosz szótár, könyvtári szám 29 564 (5)

Orosz nyelvű záróvizsgára készültem az olvasóban. Szótározás közben, amint éppen a Xavér orosz megfelelőjét keresgéltem, puszta véletlenből fellapoztam a szótár utolsó, üres oldalait is. Azokat, amelyeket a szerzők soha nem látott nyelvi nyaktekervények bejegyzésére tartottak fenn a nyájas olvasóknak. S lám, a mi nyájasaink éltek is a lehetőséggel, nyelvészeket megszégyenítő, sziporkázóan éles elméjű szakmai vitát produkáltak a védtelen papírlapokon. Így:

„A szótár szélén a kezdőbetűk elhelyezése hozzájárulna az egyes szavak gyorsabb megtalálásához, így fölösleges lapozgatási időt takaríthatnánk meg. (Az orosz—magyar szótárhasználat t. i. abc tanulás.)"

„TANULD MEG AZ OROSZ ÁBÉCÉT"!

„*Még a magyart sem tudja!)*"

„*Az utóbbi vélemény nem nélkülözi az attikai sót, de nincs híján nagyfokú rosszindulatnak sem.*"

„*Szerintem is helyes lenne a kezdőbetűk elhelyezése.*"

(Egy külkeres véleménye.)
(Szegénységi bizonyítvány.)

„Szerintem is üdvöz lenne az ABC kezdőbetűk lapszélre helyezése. Javaslom továbbá, hogy a könyv első lapjára írják fel az ABC-t, a hátsó lapjára az egyszeregyet és egy „Tanuljunk meg könnyen és gyorsan olvasni és számolni" című pedagógiai szakkönyvet is mellékelhetnének. Ez nagyban elősegítené a kezdők, elemisták, óvodások, továbbá az ipar szakosok átlagműveltségének fokozását. (Egy külkeres)"

Nem kár a papírért?!

Torma

— A GAZDASÁGI ÉS MŰSZAKI — TUDOMÁNYOS EGYÜTTMŰKÖDÉS tulajdonképpeni munkája 21 állandó bizottságban folyik. Ennek a munkának legfontosabb eleme az ipari termelés szakosítása, amelynek alapvető módszerei a szakosítási gyártmánycsoportok, gyártmányok, szerelési részegységek és alkatrészek gyártástechnológia szerint.

A piackutatás Svájcban

AZ EURÓPAI PIACKUTATÁS Svájcból indult el a 30-as évek végén. Anélkül, hogy a teljességre törekednék, személyes tapasztalataim alapján szeretnék beszámolni a svájci piackutatás mai fejlettségi fokáról.

Ez év áprilisában négy hetet töltöttem a lausanne-i ISOP (Institut suisse d'opinion publique)-ban, ahol megismertettek a svájci piackutatás elméleti és gyakorlati problémáival. A svájci szakirodalom, a miénkhez hasonlóan, piackutatás alatt céltudatos tevékenységet ért, mely a piac eseményeinek, a fogyasztói véleményeknek, s a vásárlói szándékoknak megismerésére irányul.

NÁLUNK A PIACKUTATÓ VIZSGÁLATOK ZÖME a jövőbeli kereslet megállapítását szolgálja, Svájcban pedig, a kapitalista gazdasági rendben, a piackutatás az egyes árufélék vagy helyesebben márkák elterjedési fokát igyekszik megállapítani. Ott tehát nagy jelentőséget tulajdonítanak a szubjektív tényezőknek, hiszen rendszerint csak arra kell feleletet adni:

— mennyire ismeri a fogyasztó az illető márkát;
— miért részesíti az adott márkát előnyben a többihez képest;
— milyen javaslatai vannak a márka minősége megjavítására.

Így nem véletlen, hogy valamennyi piackutatóintézet foglalkozik véleménykutatással is. A svájci piackutatás decentralizált, valamennyi nagyobb termelő és értékesítő vállalat saját piackutató osztályt tart fenn. Csak hét nagyobb önálló intézet működik, ezek közé tartozik a francia-svájci ISOP. A lausanne-i ISOP magánintézet, 1944-ben alakult egy hajdani reklámirodából.

AMIG MI ITTHON SIKERREL ALKALMAZZUK az írásbeli megkérdezést, elsősorban annak gazdaságosságát tartjuk szem előtt, addig az ISOP kizárólag szóbeli megkérdezést alkalmaz, olyan indokokra hivatkozva, hogy

a) nincs probléma az íráskészséggel, mindenki szívesen válaszol,

b) jóval több kérdést lehet feltenni, mint az írásbeli megkérdezésnél,

c) a megkérdezett azonnal válaszol és így az adott véleményt nem befolyásolja a gondolkozási idő,

d) jóval gyorsabb, mint az írásbeli kérdezés, nem kell várni a kérdőívek visszaérkezésére.

Érdekes, hogy 2000 ember szóbeli megkérdezése átlagosan 25—30 ezer svájci frankba kerül. Ha a megkérdezés írásban történik, csak a címek megszerzése (privát címirodától) 8000 frankba kerül, tehát ott az írásbeli megkérdezés kevésbé gazdaságos. A reprezentatív mintasokaság kiválasztása kvóta szerint történik, szemben a nálunk meghonosult véletlen kiválasztással.

A KVÓTA SZERINTI KIVÁLASZTÁS azt jelenti, hogy a népszámlálási adatokból az alapsokaság terület, helység, jövedelem, életkor, foglalkozás és nem szerinti megoszlásának megfelelően alakítják ki a mintasokaságot. Például, ha az alapsokaság 5 millió, s ebből 3 millió közepes jövedelmű, akkor a 2000-es mintában ez a szám 1200-at tesz ki.

Lényeges különbséget találunk a mintasokaság nagyságrendjében is. Az ISOP maximum 2000 fogyasztót kérdez meg egy-egy felmérés folyamán, nálunk pedig valamely vizsgálat átlagosan 4000—5000 fogyasztó megkérdezésén alapul.

JÓVAL GYORSABB A SVÁJCI MUNKATEMPÓ, de ez bizonyos fokig a kereslet—kínálat játékával, az árak szabad alakulásával magyarázható. Mint ismeretes, a piac napról-napra változik, s így egy olyan vizsgálat, amely egy adott helyzetet igyekszik rögzíteni, csupán meghatározott időszakra érvényes. Így érthető, hogy a fenti intézetben átlagosan két hónap alatt készül el egy 2000 fogyasztó véleményén alapuló vizsgálat.

Az intézet három fajta megkérdezést alkalmaz:
1. Esetenkénti egyszeri megkérdezést,
2. omnibuszt,
3. panelt.

A HAZAI GYAKORLATTÓL ELTÉR az omnibusz és a panel vizsgálat, így csak ezeket kívánom bemutatni. Omnibusz alatt egyetlen kérdésre vonatkozó olyan vizsgálatot értenek, ahol a mintasokaság nem nagy (1200—1500 között), de állandó összetételű. Gyakorlatilag tehát kis terjedelmű egyszeri megkérdezést jelent.

Nálunk a panel a keresletkutatás eredményességére igyekszik feleletet adni, amennyiben azt tudakolja, hogy a már egyszer közölt vásárlási szándékok megvalósultak-e. A panel egy adott sokaság ugyanazon témakörre vonatkozó ismételt, többszöri megkérdezését jelenti. Svájci kollégáink viszont a panel alatt állandó sokaságot értenek, melyet más-más témakörre vonatkozóan rendszeresen megkérdeznek. Ez a panel-sokaság 1300 címet jelent úgy, hogy a tagok 20—25 százaléka cserélődik ki évente.

Szándékosan hagytam e rövid áttekintés végére a piackutatás pszichológiai oldalát, mert ez az a terület, ahol az ISOP-tól és a svájci piackutató intézetektől a legtöbbet tanulhatunk. Az intézet kérdezőbiztosainak száma 250, s ebből mintegy 100 közgazdász-pszichológus. Valamennyien teljes állásban dolgoznak az intézetnél, tehát napi átlagban 4—5 interjút készítenek. Általában a mély interjú (egyéni) az elterjedtebb, a lényegesen hátrányosabb csoportinterjúval szemben.

BÁR MÉG GYERMEKCIPŐBEN JÁR, de érdemes felfigyelni a motív-kutatásra is. Valamely vizsgálat megkezdése előtt egyre inkább nélkülözhetetlen azoknak a motívumoknak a feltárása, amelyek a fogyasztói vásárlásokat befolyásolják. E motívumok megállapítása egy 6—10 személyből álló mintasokaság csoportos megkérdezése útján, az elhangzott vélemények magnetofonos rögzítésével történik.

Szennyessy Judit

Jó utat, autóbusz!

Mint már lapunkban közöltük, egyetemünk autóbusszal gazdagodott. Ezzel azt hiszem, kicsit lemaradtunk a többi egyetem mögött, mert azok már régóta büszkélkedhetnek vele. Kétségtelen azonban, hogy eddig sem rajtunk múlott, mert már évek óta igényeltük a Művelődésügyi Minisztériumtól.

Sok olvasónk érdeklődésére *Rencz Istvántól,* a gazdasági igazgatóság vezetőjétől tájékoztatást kértünk az autóbusz további sorsáról, rendeltetéséről:

— A 38 személyes, rádióval felszerelt autóbuszt egyetemünk saját költségére vásárolta. Igénybe vehető az oktatási célokat szolgáló utakra, a tantervben előírt évközi szakmai gyakorlatokra és indokolt esetben — nyári termelési gyakorlatokra való utazáshoz. Ezenkívül a KPM engedélyezte, hogy nagyobb versenyek alkalmával egyetemünk sportcsapata, illetve — térítéssel — a társadalmi szervek is igénybe vehessék.

— Jelenleg gondot okoz az autóbusz elhelyezése. Az előcsarnokban csak ideiglenesen maradhat. Egyetemünk kapcsolatot teremtett a társegyetemekkel, de sajnos, azok sem tudnak segíteni. Az Agrár-egyetemnek például mindkét kocsija az udvaron tanyázik.

— Az autóbusznak az egyetemen is lenne helye. A Dimitrov téri oldalon, a jegyzetellátó melletti raktárhelyiségben elférne autóbuszunk, de a bejáratnál a meredek lejtő ezt egyelőre lehetetlenné teszi. Ez az átalakítás azonban olyan munkát jelent, ami már a közműveket is érinti. A kerületi tanács engedélye szükséges ahhoz, hogy a betont felemelhessük, s a kocsi zavartalanul közlekedhessen — fejezte be *Rencz* elvtárs.

Az autóbusz — miután utasok nélkül befutotta a bejáratáshoz szükséges 3000 km-t —, május 2-án megtette első igazi útját.

B. G.

KÖZGAZDASZ
a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 186—850/138 m.
Szerkeszti: Bögre Katalin
Kiadja: Hirlapkiadó Vállalat
Megjelenik 2 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában